

juuni

1994

HIND 6.50

HEA LAPS

üksik tema sõbrad ja sugulased

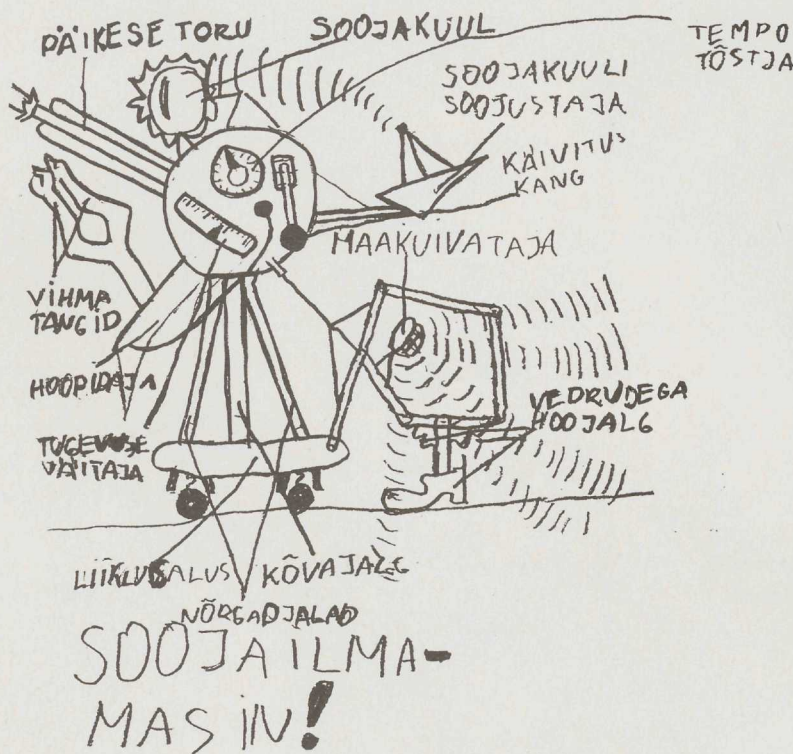

SOOJAILMAMASIN

Minu masina nimi on soojailmamasin. Selle masinaga saab teha sooja ilma. Kõigepealt tuleb alla vajutada käivituskang, mis paneb masina sees mootori tööle, mille juures tuleb vaadata, et tempotõstja oleks alguses, sest kui ta on juba algusest nihutatud, annab vedrudega hoojalg hoogu ja liiklusalus hakkab tööle. Kui masin niimoodi liikuma hakkab, siis pole midagi muud teha, kui proovida järele joosta ja vajutada hoopidaja nupule, mis lükkab hoopidaja maha. Kui ilm on vihmane, hakkavad vihmatangid tööle, mis

avavad ennast ja neelavad oma magnetitega vihma sisse. Sel ajal, kui vihmatangid vett neelavad, töötab märja maa kallal maakuivataja. Maakuivataja lükkab propelleri vurinal käima ja see teeb nii kuuma õhku, et maa kuivab täielikult. Kui see on valmis, hakkab tööle soojakuuli soojustaja, mis teeb soojakuuli kuumaks ja soojakuul paneb omakorda päikesetoru tööle. Ilus ilm ongi olemas, aga kui masinal on mootor korrast ära, siis murduvad nõrgad jalad ja kõva jalg hoiab masinat nii kaua, et jõuaks masina kinni panna. Minu nimi on Joonas Joost, te vaatasite soojailmasinat.

10-aastane Joonas Joost Haapsalust

see on

soojailmamasin

selle on

joonistanud

Joonas Joost

PUNAPLEIERIKE

Ühes uhkes majas elas Punapleierike. Tüdrukut hüüti nõnda selle pärast, et ta kandis kõikjal oma punaste kõrvaklappidega pleierit. See oli talle sünnipäevaks kingitud.

Ühel päeval, kui ta indiaanlasi mängis, ütles ema: "Punapleierike, vanaemal on sünnipäev. Mine vii talle kingitused!"

Tüdruk läkski. Pani kingitused oma pisikesse autosse ja hakkas vanaema poole sõitma. Vanaema elas suure linna teises otsas. Tee sinna viis läbi räpaste tänavate. Tüdruk sõitis rahulikult mööda pikka tänavat.

Korraga kihutasid talle järele maffia-autod. Punapleierike peatus. Maffiapealik küsis: "Kuhu sa sõidad?"

Punapleierike vastas: "Ma sõidan vanaema juurde, tal on..."

Pealik katkestas: "Kas vanaemal raha on?"

Tüdruk vastas: "Tal on küll, aga ta ei vaja kõike ja annab osa mulle. Mina panen selle panka, sest sealt saab protsente. Siis, kui mul raha on, ostan endale lossi."

Pealik mõtles: "See plika tuleb ära varastada — temalt saab palju raha."

Punapleierike mõistis, mida maffia teha kavatseb. Karate kulus siin ära, sest kui ta tegi hui-hai, oli plats puhas.

Peagi jõudis ta vanaema juurde ja kinkis talle maffialt võetud auto.

Kui maffial autod otsa ei ole saanud, kingitakse vanaemadele praegugi masinaid.

Vilho Meier

Nõo Reaalgümnaasiumi 5a klass

ALLEAA

Seekord sai lapsur frakisabast kinni kodumaal kontserte andval pianistil

Kalle Randalul.

Kas olid väikesest peast hea laps?

Mnjah, ega ma paha poiss vist olnud, ainult et laupäev oli alati nagu mingi neetud päev: siis tuli ikka ette mõni halb halb hinne või märkus, nii et nädalalõpp oli tuksis. Eks ma natuke pahandusi tegin ka: elasime Pelgulinna kolmekorruselises puumajas ja mul oli palju sõpru suurte poiste seas, kes saatsid mind vahel salaja suitsu ostma ja õpetasid selleks välja ka. Häbi öelda, aga luiskasin müüjale, endal nina vaevalt letini ulatumas: "Palun üks "Belamorkanal", isa ei saa ise tulla, kodus on remont!" Roo tänaval müüsimine naabripoisiga kasti peal ajakirjadest väljalõigatud autopilte... See oli aeg, kus koolis müüsid mõned poisid isegi pooleldi söödud närimiskummi, eriti suurtel "mafioosodel" olid terved nätsupildisarjad. Kellel oli pastapliats, see oli tehtud mees!

Pelgulinna-elu oli omaette maailm — kõik teadsid ja tundsid üksteist. Õudne elamus oli üle plangu naaberaeda ronimine: seal olid teadagi maailma magusaimad õunad. Peremees tiris mu plangult alla ja viis isa-ema kätte. Siis sain muidugi vitsu — elu oli looduslähedane, vitsad võeti hoovis kasvavalt suurelt kaselt...

Pühapäevahommikuti sai Pelgulinna rahvas turule minnes tänaval kokku — seisti ja aeti mõnusasti juttu. Mind saatis ema poodi toitu ostma — siamaani võin peast lugeda terve tolaaegse hinnakirja.

Kas endale kommiraha ka nurusid?

Ei, magusast ma suurt ei hoolinud — olin hoopis võileivahaige. Tänapäevani võin lõputult süüa võileibu — mitte mingeid peeni, vaid tavalisi laevakääre, mille peal on või- ja soolakord. Aga võid peab paksult olema! Meie kodus öeldi ikka: sööma peab kõvasti!

Kas olid priske poiss?

Ohoh! Kaalusin VI klassis 86 kilo! Olin täitsa priske pirn — praegu kõigub mu kaal nii 70–78 vahel... Muusikakeskkooli parim nali oli see, kui mind pandi Ivari Iljaga maadlema — kõik hoidsid meid vaadates kõhtu kinni! Aga ega ma oma väljanägemisest siis hoolinud: mulle aitas klaverist, võileibadest ja raamatutest. Lugesin kohutavalt palju! Klassivend Neemega plaanitsesime kahepeale ajaloolise romaani kirjutamist. Meie raamat pidi jutustama keskaegsest Hispaaniast, ja et ajastusse sisse elada, käisime kahekesi ringi süngelt nagu kaks inkviitorit...

VIII klassis hakkasin äkki peeglisse vaatama — tahtsin ka nagu teised tantsupeole minna. Kasvatasin siis tahte jõudu ja võtsin ühe suvega 18 kilo maha. Klassikaaslased ei tundnud mind septembris ära!

Kas ka klaverimängu harjutasid niisama tahtekindlalt?

Alguses küll, aga hiljem läks asi vahel kurvaks kätte. Teised poisid mängisid õues jalgpalli ja käisid mind akna taga narrimas: pisarad tulid silma, aga ema valvas, et mängiksin iga Czerny etüüdi vähemalt viis korda läbi... Kui olin viie aastane, siis leidis ülakorrusel elav muusikaõpetaja, et poiss laulab hästi ja on väga musikaalne, ning järgmisel aastal pandi mind Tallinna Muusikakeskkooli ettevalmistusklassi — muusikakeskkool oli siis veel väga uus nähtus. Alguses läks mul hästi, I klassis õpetas mind Matti Reimann, kellega kenasti klappisime. Aga kolmandas ja neljandas klassis sain päevikusse tihti kahtesid ja pikke epistleid vähese harjutamise eest. Siis hakkaski ema mu kõrval klaveri taga istuma.

Kas sul oli hea klaver?

Oi, see klaver tuli meie kodusse ime läbi! Ega isa-ema oleks jaksanud seda mänguriista osta: elasime väga kitsalt. Isa oli tehases lukksepp ja sai kuupalgaks 120 rubla, millest elas kogu me pere. Raha loeti täpselt: oli välja arvatud, millal söödi kilu, millal osteti võid ja millal tehti lihakastet. Aga 1961. a. võitsid isa-ema loteriiga tuhat rubla, mis oli tollal suur raha. Muidugi oli neil vaja igasuguseid asju, aga ometi otsustasid nad uue riidekapi asemel osta mulle pianiino "Riga", mis maksis 970 rubla. Olen neile takkajärgi väga tänulik selle eest! Sellel saatuse saadetud klaveril mängis oma esimesed lood ka mu poeg Kristjan.

Enne klaveri saamist harrastas Kalle Randalu ratsutamist

Eesti lapsi on kõikjal

Nagu sa ehk tead, ei ela kõik eestlased sugugi mitte ainult Eestimaal; neid on nii Austraalias kui Armeenias, nii Rootsis kui Kanadas. Mõnes riigis on koguni eesti koolid.

Venemaa pealinn Moskva on suur linn, kus elab

inimesi mitme eesti rahva jagu. Moskva eesti kool on õige väike, kuid seal õppivad lapsed oskavad eesti keelt väga hästi. Selles võite veenduda nende kirjatükke lugedes, milles vastatakse küsimusele: kus mulle meeldib — Moskvas või Eestis?

Pildi joonistanud Miina Saarna (9-aastane)

Kaks kodu, kaks maad... Kumb on neist parem; kas Moskva või Eesti kodu?

Moskva Eesti Algkoolis on õppida väga hea, ta erineb teistest Eesti koolidest oma hubasuse ja väiksuse poolest. Moskvas on ilusaid parke, kus on hea jalgrattaga sõita ja jalgsi jalutada. Siin on samuti palju muuseumide, näituste ja teatrite. Soojal ajal saab Moskva jõel laeva ja kaatriga (nn. "raketiga") sõita. Moskva kõrgehitiste seast torkab silma rohkem kui poole kilomeetri kõrgune Oostankino teletorn. Kuid õhk on Moskvas heitgaasidest must ja puud ei jõua pooltki sellest ära puhastada.

Eestisse meelitab mind loodus. Mulle meeldib käia metsas ja ekskursioonidel. Talvel on kodu lähedal hea suusatada. Meie maja ümber on aed, kus kasvavad õunapuud, sirelid, marjapõõsad, lehis ja kask. Aias saab isegi onne ehitada. Mujal Eestis on ka suveti hea, eriti mere ääres.

Kus on parem, kas Moskvas või Eestis? Sellele ei saa täpset vastust anda: mõnes mõttes on Moskvas parem, aga mõnes mõttes Eestis.

Aivar Alle

Mulle meeldib nii Eestimaal kui ka Venemaal. Eestimaal ma armastan, sest see on mu sünnimaa, aga Venemaal, sest siin ma elan.

Eesti on ilus maa, seal on palju ilusaid linnu — nagu näiteks Tallinn, mis on väga vana ja ilus linn. Tartu on aga ülikoolilinn. Ka Otepää on ilus linn, sealt paistab Pühajärv.

Venemaal on ka ilusaid linnu, kus on ilusad kirikud. Ka Moskval on oma head ja veed. Venemaal ja Eestis on raske võrrelda, sest nad on väga erinevad. Venemaal ma õpin ja siin on mul palju häid sõpru ja tuttavaid. Eestis on mul ka palju sugulasi ja sõpru. Venemaa on rikas metsade ja järvedega. Eesti aga oma säilinud vanade ehitiste ja väikeste vanade linnakestega.

Liina-Maria Milhazer-Pinto

Mulle meeldib Eestis, aga ka Venemaal. Sest Venemaal on mul palju sugulasi ja siin ma elan. Venemaal käin koolis, on palju sõpru, kellega saan suhelda. Siin ma käin treeningul, isegi kahel treeningul. Me puhkepäevadel käime pargis jalutamas, talvel suusatamas või kelgutamas. Moskvast ma vaatan telekat: siin on palju häid programme ja filme. Moskvast elab vanaema, kellel me käime külas.

Eestis on ka sugulasi — palju sugulasi, aga nad ei ela ligidalt ja meie eriti ei külasta üksteist. Eestimaal me käime suvevaheajal ja mõnikord ka talvevaheajal vanaema juures. Vanaema ja vanaisa elavad Otepääl. Mulle meeldib, et Otepää on väike linn. Seal on head naabrid. Vanaemaga käime poes, sõidan jalgrattaga, mängin, söödan loomi, käime Pühajärves ujumas ja treeningul. Kui on Otepääl mingi võistlus või pidu, käime vaatamas. Võistlustest oleme õega isegi osa võtnud, näiteks Jüriööjooksust ja kergejõustikuvõistlustest on meid diplomaadid.

Mina tahan suusatrennis käia nagu minu ema ja isa. Ema on mul eestlane, aga isa on mul venelane. Mul on kuueteistkümnenda-aastane õde, aga mina olen üheteistkümnenda-aastane. Ma õpin Moskva Eesti Algkoolis viienda klassis, ja mulle siin väga meeldib.

Oksana Zotova

MOSKVA EESTI KOOLI LASTE KIRJATÖÖD

Mulle meeldib rohkem Eesti, sest seal on mu kodumaa ja head sõbrad, Suvel on tore käia Klooga rannas, aga Moskvast ei ole sellist kohta. Talvel on Eestis hea valge puhas lumi, aga Moskvast on selle asemel hallikas, must, väike lumi. Tallinn on väga ilusasti kaunistatud, ja üldse kõik eesti linnad. Eestis on puhtam õhk kui Moskvast. Tallinnas on palju vähem rahvast kui Moskvast, ei pea transpordis trügima. Eestis on mul mugavam, kui ma käin toidu järgi, saan kõik asjad ühest poest osta, aga Moskvast ma pean terve Babuškinskaja läbi sõitma, et saaks vähemalt pool sellest.

Rahvas Eestis on kultuurne ja kõik on enam-vähem puhas, aga Moskvast, näiteks, kui ma lähen poodi, tuleb müüja vastu ja küsib kurja häälega: "No što tebe nado?" Mis tähendab: "No mis sul siis vaja on, äh?!"

Tänavad on mustad ja ebameeldiva lõhnaga.

Eestis minu maja on Saue, kus on kõik väikesed ilusad majad.

Ka Moskva meeldib mulle sellepärast, et Saue on mul kahekorruline maja, aga Moskvast kuueteistkümnendakorruline. Mulle meeldivad suured majad sellepärast, et seal on liftid.

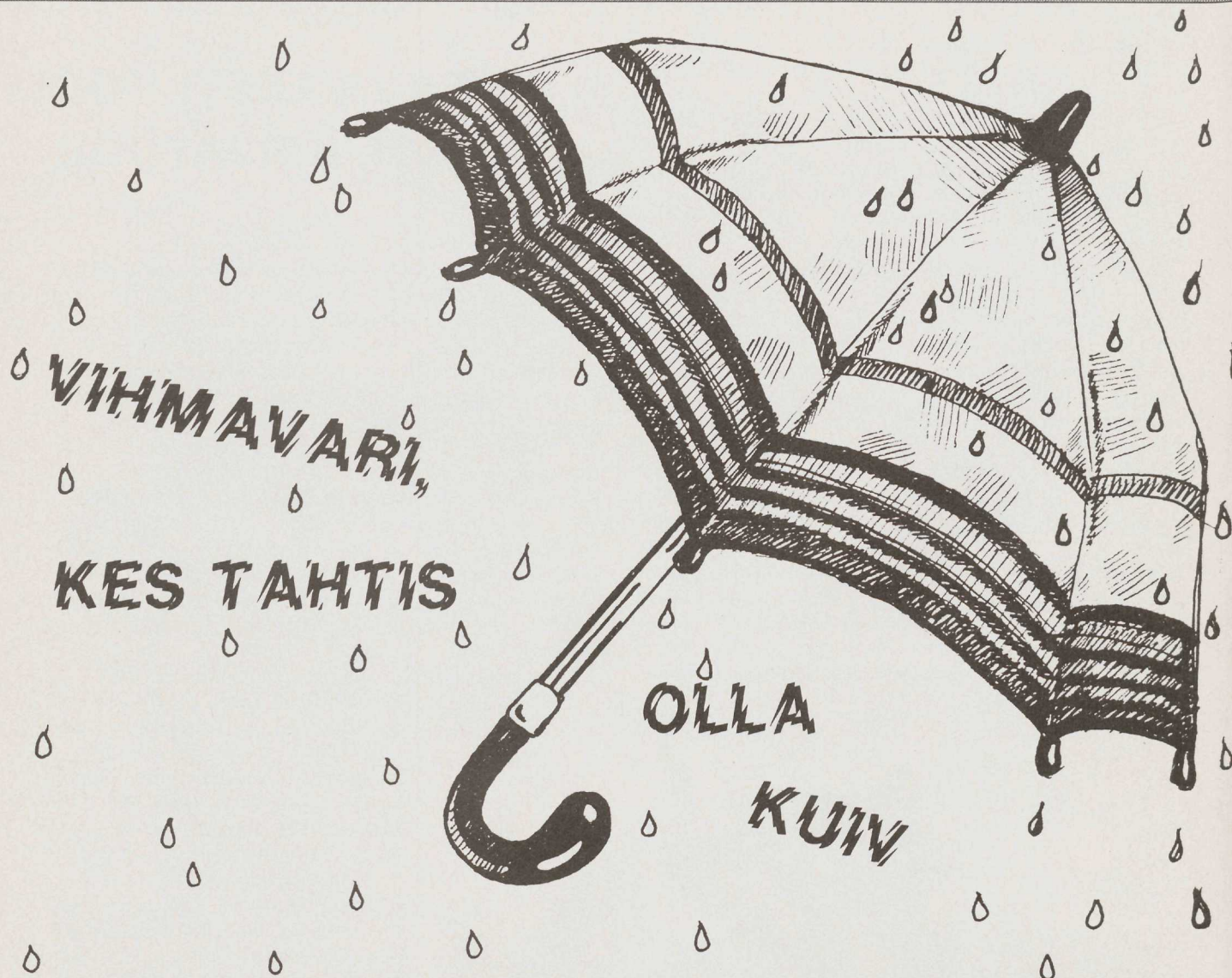
Ükskord juhtus minuga Moskvast selline lugu. Kui ma läksin poodi papagoile toitu ostma, siis mingi mees, kellelt ma toitu ostsin, rääkis minuga väga viisakalt, nii nagu ma oleksin täiskasvanud inimene. Ta rääkis minuga teie, ja kui ma hakkasin ära minema, jättis minuga hüvasti. See oli 12.02.94. Mina jätan selle päeva meelde. Tema oli väga, väga viisakas ja meeldiv inimene.

Oleks rohkem selliseid!

Aga Moskvast on mul ka väga tore väikene kool. Ja hea õpetaja Ave Härasing. Siin on ka palju ilusaid ja huvitavaid kohti, kus võib käia, aga Tallinn on ikka armsam.

Vladik Vonsovitš

**Pildijoonisatnud AGRIS
(7-aastane)**

Iga päev ostetakse poest palju vihmavarje. Kui paistab päike, konutavad vihmavarjud kurvalt ja kortsutõmmatult, aga kui sajab vihma, rõõmustavad nad. Siis teevad inimesed vihmavarjud lahti ja tõstavad oma peade kohale. Vihmavarjud saavad üleni märjaks. Vihmavarjude töö on märjaks saada. Ka inimestele meeldib, et vihmavarjud saavad märjaks, sest siis jäävad nemad kuivaks. Aga et vihmavarje on nii palju, siis leidub ikka mõni, kes ei taha märjaks saada.

Ühel päeval osteti Joosepile just selline vihmavari. Joosep oli rõõmus, sest vihmavari oli nii ilus. Ta käis kergesti lahti ja läks plöksuga kinni tagasi. Joosep proovis seda toas kohe mitu korda. Ööseks pani Joosep oma vihmavarju voodi kõrvale lauale. "Kui ärkame, siis sajab vihma," ütles Joosep.

Hommikul sadaski vihma. Joosep ärkas ja jooksis oma vihmavarjuga õue. Kaua aega oli Joosep õues vihmasaju käes. Ema ütles: "Kui lapsel on vihmavari, siis võib ta vihmaga õues küll olla."

Vihm sai otsa ja Joosep tuli tuppa. Ema nägi Joosepit ja ehmatas: "Oi, oi, Joosep, sa oled ju üleni märg. Kus su vihmavari on?" Joosepi vihmavari oli täitsa kuiv. "Vihmavari ei tahtnud märjaks saada," ütles Joosep. "Siis hakkab tal külm ja ta jääb haigeks." Kas sina ei jää haigeks?" küsis ema. "Mina olen suur. Vihmavari on palju pisem, ta lihtsalt peab vihmavarjus olema," vastas Joosep.

Nüüd ei lubanud ema enam Joosepit saju- ga õue. Joosep vaatas aknast, kuidas teised lapsed vihmavarjudega hoovil ringi jook- sid. "Ema, osta mulle suur vihmavari,"

ütles Joosep. Suur vihmavari võib küll õues märjaks saada. Siis võib väikese vihmavarju panna suure vihmavarju alla varju. Kui vihmasabin tuleb, saab suur vihmavari märjaks ja väike vihmavari jääb kuivaks. Joosep oleks ise väikese vihmavarju all varjus ja ei saaks ka märjaks.

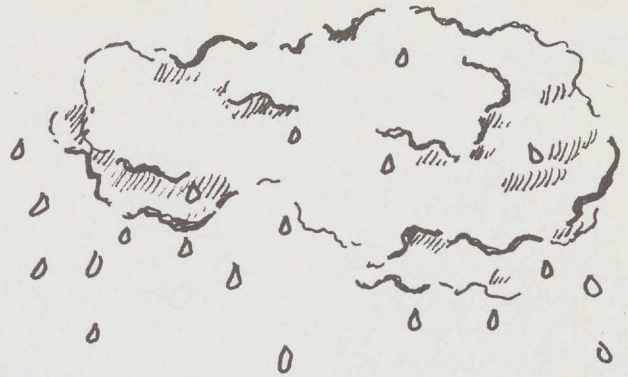
Ema võttis Joosepi vihmavarju ja viis selle poodi. Poest tõi ta Joosepile uue vihmavarju. See uus vihmavari oli täpselt sama-sugune kui vana vihmavari. Ainult vihmavett ta ei kartnud. Alati kui sadama hakkas, hüppas vihmavari justkui iseene-sest lahti. Joosep pladistas õuel ja vihm ladistas vastu vihmavarju. Õhtul tõi Joosep vihmavarju tuppa ja pani selle nurka kuivama. Ema riputas Joosepi riided nõõrile kuivama. Niikaua kui vihmavari kuivas ja riided kuivasid, tegi ema Joosepile kuuma jalavanni.

Joosepi jalad said nüüd märjaks ja punaseks. Vihmavari kuivas aga kuivaks ja halliks. "Vihmavari on porine," ütles ema. "Vihmavari tahtis märjaks saada ja ujus porilombis," seletas Joosep.

"Kas ma pean sulle ostma suure vihmavarju?" küsis ema. "Kas suur vihmavari oskab õues olla?"

"Osta siis mulle parem suur maja," ütles Joosep. "Kui vihma sajab, lähen majasse." — "Me juba elamegi suures majas," ütles ema.

Joosep oli nõus. Nüüd oli Joosepil suur-suur vihmavari, sama suur kui maja katus. Kui hakkas vihma sadama, jooksis ta katuse alla vihma-

varju. Sinna mahtus palju asju ja palju lapsi. Ainult et kaasa ei saanud seda vihmavarju võtta. Kui Joosep emaga linnas käis, võttis ta ikka oma väikese vihmavarju kaasa. Ja kui vihmahoog tuli, hüppas vihmavari rõõmuga lahti ja sai märjaks. Joosep sai õige vähe märjaks, aga rõõmustas ka. Ema ei saanud üldse märjaks ja rõõmustas ka. "Hea, et me maja katust vihmavarjuks kaasa ei võtnud, muidu oleks maja nüüd märjaks saanud," arvas Joosep.

Õhtul läksid Joosep ja ta väikene vihmavari jälle maja suure katuse alla vihmavarju.

SÜNNIPÄEV ON ÜKS ILUS PÄEV!

Leelo Tungal

Kas poleks tore, kui sul oleks 364 sõpra, kellel kõigil oleksid sünnipäevad erineval ajal: siis saaks iga päev kooki süüa ja limonaadi või morssi juua! Ainuke küsimus tekiks aasta 365. päeval, kui su enda hällipäev kätte jõuab: võib-olla on sul selleks ajaks saanud tordikreemist ja magusast joogist villand... Jäta kasvõi sünnipäev pidamata!

Agaga ega siis sünnipäev ole ainult sööma-joomapidu! Pealegi võib vahel juhtuda, et just sünnipäevapeo eel on isa-ema rahakott äkki kõhnaks jäänud ja sinu hoiukarp ka tühjaks raputatud. Paku külalistele kasvõi putru!...

Minul oli ükskord selline tühja rahakotiga sünnipäev, aga tegelikult jääb see mulle kauaks meelde kui ilmatu vahva pidu: tegime suure potitäie mulgiputru, kõigil said kõhud täis ja pidu sai lõbusam, kui oleks olnud teab kui uhke bankett. Selle eest pidin tänama oma lapsi, kes võtsid enda peale MÄNGUDE, TSIRKUSE JA VÕISTLUSTE KORRALDAMISE. Kas sina oled proovinud täiskasvanutega koos pidu pidada?

Täiskasvanutega saab mängida peaaegu kõiki neid mänge, mida mängid sõpradega: keksu, mädamuna,

kulli ja isegi rahvaste palli. Kui seltskonda juhtub mõni eriti hea mälu vanainimene, siis võib ta heas tujus olles õpetada sullegi mõne oma lapsepõlvemängu.

Tsirkuses kõlbab täiskasvanuid enamasti kasutada ainult publikuna, eriti, kui on tegemist jõudu ja osavust nõudvate numbritega (ronimine, koera taltsutamine), kuid võib juhtuda, et mõni onu oskab teha mustkunstitrikke. Lase tal siis hiilata!

Võistlusi saab korraldada näiteks kotisjooksus, palli ämbrisse viskamises või hoota kaugushüppes. Iludusvõistlusi täiskasvanutega pidada ei saa — võib tüli tekkida.

Hoiatus! Esialgu paistab, et suured inimesed on peolaua taga juured alla võtnud või silmad televiisoriekraani külge kleepinud, aga tegelikult on nad ise ka tüdinud ohjeldamatust söömisest ja kõrgetest söögihindadest ning poliitikast rääkimisest.

Nipp! Igas suurte inimeste seltskonnas on mõni erksama loomuga vanainimene — mõni, keda teised tähele panevad. Kõigepealt tuleb just SEE onu või tädi oma nõusse saada ja laua tagant üles kangutada! Küll teised järgnevad!

Teade! Selliseid meelelahutusi saab korraldada kodudes, kus on õu või hoov olemas. Ajakirja järgmises numbris räägime sünnipäeva pidamisest kitsas linnakorteris.

PILDIGALERII

TALLINNA KUNSTIKOOLI
II KURSUSE LASTE TÖÖD
JUHENDAJA ANU PÖDER

" TEKSTIIL, TRAAAT JA LIIKUMINE "

" KOMPOSITSIOON PÜKSTE JA TRAADIGA "

LOOD TEGIJATELE II

Eelmine kord otsisime noale tera. Mis edasi? Nüüd tuleks noaterale käepide ehk noapea külge meisterdada. Seda saab teha mitut moodi.

Algul räägime jällegi materjalidest...

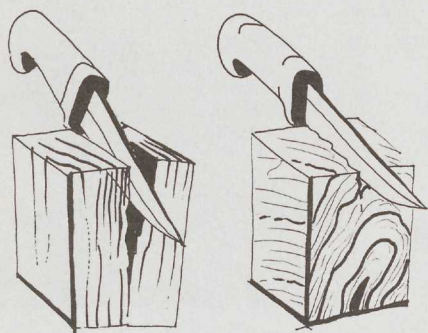
Arvan, et esmalt sobiks teha puust noapea. Hiljem räägime ka teistest looduslikest ja kunstmaterjalidest. Oluline on teada, et iga puutükk ei sobi. Selleks tööks vajame kõvemat puitu: kuiva, pragudeta ja keerdukasvanud süüga puidutükki (joonis 1). Meistrid valivad materjali ka mustri, värvitooni, vahel isegi lõhna järgi. Tõsi, lõhn haihtub mõne aja pärast. Puidumuster, mille joonistavad puu aastaringid, ongi puust asjade eriliseks võluks. Lähikima poleeritud ja värnitsaga immutatud või mesilasvahaga üle tõmmatud soe tööriistakäepide püsib sul mõnusasti peos.

Kindlasti tunnend sa looduses kasvava tamme, jalaka, vahtra, saare, kase, õunapuu ja sireli ära. Need on tugeva puiduga lehtpuud. Okaspuude puit ei sobi. Võib-olla ainult mõni okslik kadakatüügas (joonis 2). Viljapuudest sobivad peale

õunapuu ka teised. Kui aias talvel harvenduslõikust tehakse, siis võid isalt paluda mõne jämedama tüve- või oksajupi ja selle kuivama panna. Saetud oksa otsad tuleb õlivärviga kokku määrada, neile kile üle siduda ja siis pööningule, laka peale või kuurilae serva alla paariks-kolmeks aastaks seisma panna. Enne võib kooarele noa või kirvega jutid peale ajada, üleni koorida pole vaja (joonis 3). Ja kui ta sedaviisi vaikselt kuivab, ei tule pragusid ega midagi. Sellega, et puutöös kiirustada ei tohi, tuleb varakult harjuda. No kolm aastat on muidugi pikk aeg, ja see jutt ongi tuleviku peale mõtlemiseks.

Puidumaterjalist veel niipalju, et loomulikult sobib noapeaks ka mõni kaugemalt Eestimaale jõudnud väärspuutükike (pöök, punapuu, mahagon või mõni teine eksootiline külaline). Meie haruldust — maarjakaske, mille lõikepinnal on nn. linnusilma muster — hinnatakse põhjamaade noameistrite juures kõrgelt.

Kindlasti leiad praegugi sobiva kuiva puutüki ja läheme tegemisega edasi.

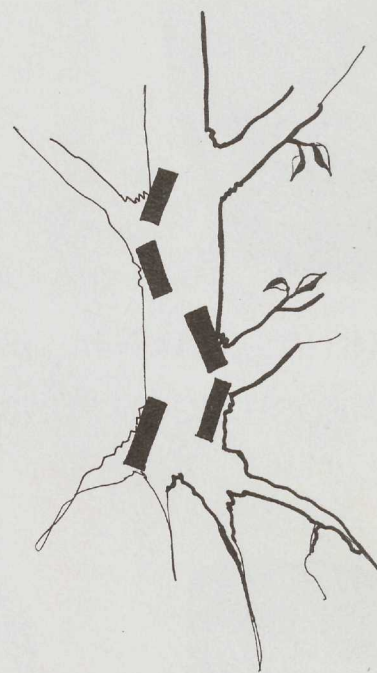

JOONIS 1. SIRGE JA ÜHTLASE SÜÜGA (PUUJOONTEGA) PUIT LÕHENEB KERGETL. KUUSK, MÄND JT. OKASPUUD JA PEHMED LEHTPUUD EI SOBI.

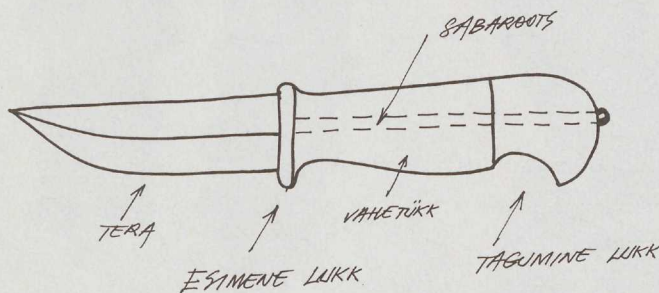
SEEVASTU TIHEDA SÜÜGA KEERDUKASVANUD KÕVEMAD LEHTPUUD SOBIVAD, PAREMAD KOHAD ON PUUKSA HARGNEMISE JUURES, KA PUUTÜVE JA JUURE PIIRIL.

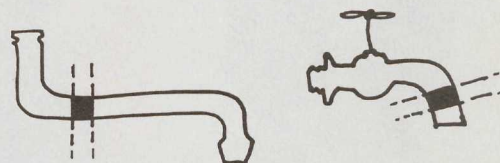
JOONIS 3. KUIDAS PUUMATERJALI KUIVAMA PANNA.

JOONIS 2. NEED KOHAD PUUL ON PIISAVALT SITKED, ET NOALE HEAD KÄEPIDET SAADA. NEED TULEB VÄLJA SAAGIDA, SEST KIRVE JA NOAGA EI SAA KÄTTE.

JOONIS 4. NOA TÕOJONIS.

JOONIS 5. SOBIVA VASKTORUJUUPIKESE SAAB ESIMISE LUKU TARVIS LÕIGATA RAUSAEGA NÄITEKS KÕLBMATUST VEKRAANIST.

Noa lukk...

Peale puidu on sul vaja veel natuke värvilist metalli, kas torujupike või plaadike. Sellest tehakse noale nn. lukud. Tehakse ka päris massiivsed lukud suurematest metallitükkidest. Sobivad materjalid on punane vask, messing ehk valgevask või siis pronks. Alumiinium on kerge töödelda-viilida, kuid hiljem hakkab kätt määrima (joonis 5). Esimene (terapoolne) lukk võib olla kas plaadi- või torukujuline. Torukujuline lukk sobib puidust noapeale, millele lühikese sabarootsuga noatera sisse lüüakse (joonis 6). Sellise noapea tegemist vaatame lähemalt (joonis 7). Lisan veel, et kui kruustange ei ole, siis võid noatera sisse lüüa läbi alumiiniumitüki või kõvema puuhalu oksakoha, kuid see on ohtlikum ja tera ots võib puruneda.

Täpsus üle kõige...

Kõige parem on, kui eelnev töö on tehtud väga täpselt. Siis ei ole vaja ei liimi ega pahtlit. Kuid vajaduse korral sobib nii luku pealelöömise kui ka tera sisselöömise juures kasutada kas EPO-liimi või autopahhtlit. Äärmisel juhul sobib ka valge PVA-liim. Põhilise tugevuse aga annab noapeale õige puiduvalik, täpne luku kinnitus ja sabarootsu jaoks puuri-

tud ava läbimõõt (joonis 8).

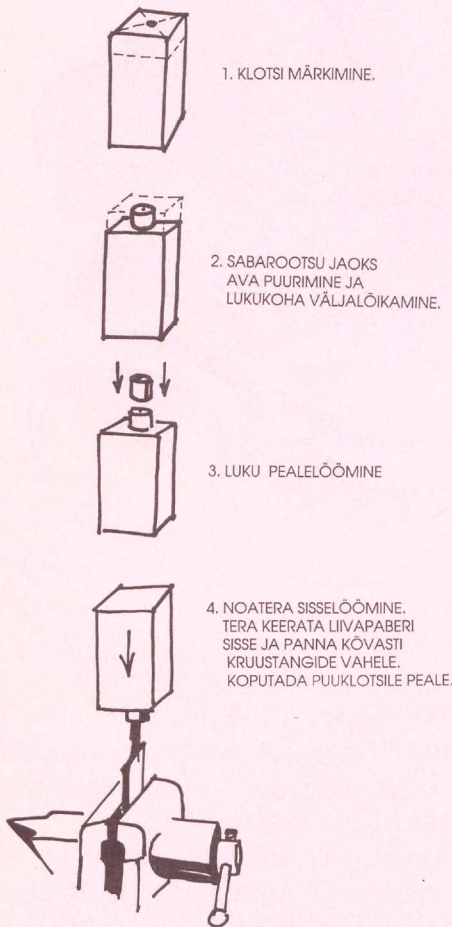
Et oleks käepärane...

Kui kõik osad on koos ja ka liim kuivanud (kui teda vaja oli), siis alustame noapea väljavoolimist. Tööriistadeks vajame teist nuga, viili ja liivapaberit. Käepide tee oma käe järgi. Et inimeste käed on aga sarnased, siis on peamised põhimõtted juba teada: "hurdakoera" profiil ja läbilõikes "õunaseemne" sarnane kuju (joonis 9).

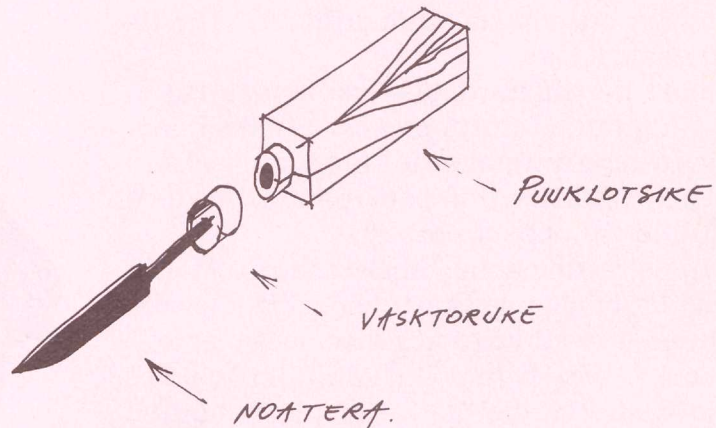
Töö käib nii, et jämedamad tööriistad (nuga, viil) enne käiku ja siis peenemad (liivapaber). Liivapaberit on mitut sorti. Ikka jämedamate liivateradega enne ja peenematega hiljem. Nii saab ese pärast ühtlane ja sile. Lõplik poleerimine tehakse villase lapiga (vana kinnas või sokk) juba peale linaseemneõliga immutamist ja mesilasvahaga töötlemist (hõõru noaped vahaga määratud lapiga). Siin pead teadma, et linaseemneõli ehk värnits kuivab kaua, kaks nädalat. Nii et jällegi ei maksa kiirustada. Lakkida ma ei soovita. Lakk ei lase kätt vastu puitu, jääb külmaks.

Teisi võimalusi ja variante püüame vaadata järgmisel korral. Samuti ka noale tupe tegemise mooduseid. Jõudu tööle!

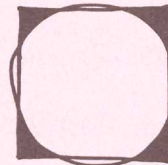
Rein Veskus, endine poiss

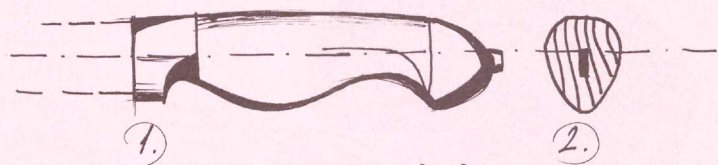
JOONIS 7.

JOONIS 6. KUIDAS NOATERA KLOTSI SISSE PANNA.

JOONIS 8. AVA SABAROOTSU TARVIS PEAB OLEMA VEIDI VÄIKSEM, NII ET TOO OMA TERAVATE KANTIDEGA PUIDU SISSE LÖIKUB JA NII HÄSTI KINNI JÄÄB, KUI AVA ON LIIGA VÄIKE, LÄHEB PUUKLOTSI LÕHKI.

JOONIS 9. NOAPEA KUJU KAKS PÕHIMÕTET:
1. "HURDAKOER"
2. "ÕUNASEEME"

NALJATILGAD KARTULIRÖÖV

Leelo Tungal

Ühel ilusal laupäevahommikul läks isa kartulivagusid üle vaatama ja tuli tagasi tulivihase-
na.

"Kui ma selle tohmani kätte saaksin, kes me põllul sigadusi tegemas käis, siis käänaksin tal kaela kahekorra!" ütles ta kraani all käsi pestes.

Maria, kes parajasti akna juures potililli kas-
tis, jäi mõttesse.

"Seda saad sa teha vist ainult kaelkirjakuga,"
arvas ta.

"Mis kaelkirjakuga?" ei taibanud isa.

"Tavalise kaelkirjakuga," kehtas Maria õlgu.

"Ma ei tea ühtki teist looma ega inimest, kellel
annaks kaela kahekorra käänata."

"Ahh!" lõi isa pahaselt käega.

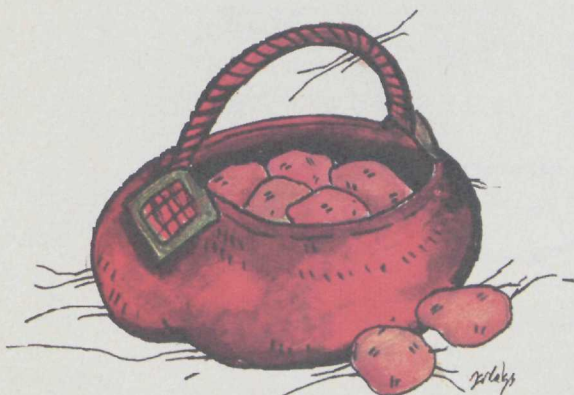
"Võib-olla on siin kartulimardikad?" tundis
Kritu isale kaasa.

"Ise oled kartulimardikas," pahandas isa ja
läks paugutades elutuppa. "Ma tahaks näha,
kuidas te oma muinasjutte räägite sügisel, kui
emal pole ühtki kartulit patta panna," kuulsid
tüdrukud isa pahast porinat.

"Ma ütlesin sulle kohe," sosistas Kritu Maria-
le, "et ei tohi iga päev kartuleid välja kaevata.
Mugulad peavad kogu aeg maa sees olema."

"Ega ma i g a päev ju põllul käinudki," vaidles
Maria vastu. "Kahel korral olengi vaadanud
neid kartuleid. Ja alati ilusasti oma kohale
tagasi pannud. Isegi need kartulid panin vao
sisse tagasi, mis Tõnu ja Toomas hiiri püüdes
välja kraapisid... Aga olgu pealegi, e n a m
põllule ei lähe, tehke mis tahate oma kartulite-
ga."

"Isa, Maria ei tuhni enam kartulipõllul," hüü-
dis Kristiina üle ukse isale.

Isa tuli kööki ja pani käed puusa: "Mida see
siis tähendab? Kas sina, Maria, tegid põllul
valmis sellise songermaa? Mina arvasin, et
sealt on seakari üle käinud!"

Maria ajas alumise huule pahuralt ettepoole:
"Mingit songermaad pole ma teinud! Käisin
lihtsalt paar korda uurimas, kui kaugel kar-
tulid omadega on, et kas varsti on poegi
oodata. Ise sa ütlesid, et kui peab ilusat ilma,
siis on neil varastel roosadel kartulitel varsti
pojad all..."

"Hm," tegi isa. "Tegelikult peaks sind karmilt
karistama, aga ausalt öeldes on mul ikka

hea meel ka: arvasin, et metssead on me põllu kurbule võtnud... Lepime nüüd kokku, et enne jaanipäeva ei kisu keegi ühtki mugulat maast üles. Ja õhtupoolikul, kui ema ja Piret linnast koju jõuavad, läheme kõik koos põllule ja teeme vaod korda.”

Põld ei asunud kaugel — ainult poole kilomeetri ringis oli sinna vaja minna mööda kaskedevahelist külateed, kuid Piret oli linnast tulles väsinud ning torises: “Mispärast alati pean mina heaks tegema seda, mida need naljatilgad alatasa ära rikuvad? Ükskord peaks inimestel ikka aru pähe ka tulema... Kui mina nii vana olin, oli mul targemat teha kui kartulivagude vahel tuuseldada...”, kuid võttis siiski reha ja läks teistega kaasa.

Väikese kartulipõllu metsapoolne ots nägi tõesti hirmus välja: näis, nagu oleks seal hiiglasel maadlusmatši pidanud, kraapides mulda ja loopides väikesi tumerohelisi kartulipealseid igasse ilmakaarde laiali.

“Oi jeerum!” hüüdis Maria. “Ausõna, see pole küll minu tehtud! Mina võtsin ainult esimese vao otsast kolmel kartulil paar korda mulla pealt ära.”

“Seekord sa ei valeta,” arvas Piret. “Oled mis sa oled, aga sõrgu sul veel all pole... Nii et kui siin just saatan ise ei käinud, siis olid need ikka metssead.”

Põld tehti enam-vähem korda, ja tühjaksjäänud vagudesse pistis isa mõned idudega mugulad: “Vaevalt neist nüüd enam asja saab, aga tühja vagu ka imelik harida.”

Järgmiseks hommikuks oli põlluäär jälle segi paisatud ja mugulad ära söödud... Isa ei hakanud enam uusi kartuleid maha panema: “Misasja, ega ma sigade sööklapidaja pole! Aga nüüd teeme sihukese võimsa hernehirmutise, et metssead minestavad, kui seda näevad.”

Kritu ja Maria pidasid vaikselt omavahel aru, miks isa tahab herneid hirmutada, kui põllupahandusi teevad ju hoopis metssead, kuid tulid siiski õhinal hirmutist meisterdama. Õhtuks sai hernehirmutis valmis ja nägi tõepoolest kohutav välja: ta pea tehti ema vanast kiivritaolisest punasest kübarast, kereks sai isa pulstunud kunstnahast kaskas, ja kõige silmatorkavamaks rõivatükiks võis pidada isa sõjaväest kaasa toodud aluspükse, mis olid suured, kollakasvalged ja kohutavalt sõjakad. Hirmutis, millele lapsed panid nimeks Sõja-Konrad, viidi pidulikus

rongkäigus põllule.

Järgmisel õhtul, kui Kritu ja Maria vaikselt hiilisid põllule, et minestanud metssigu vaadata, kihutas neist mööda politseimasin. Autojuht vajutas kriiksudes piduritele ja tagurdas.

Noor politseinik tegi ukse lahti ja hüüdis tüdrukutele: “Lapsed, ärge siin mängige: siin kandis on nähtud ohtlikku kurjategijat.”

“Me teame küll, need on tegelikult metssead!” vastas Maria tähtsalt. “Aga vaadake, et te meie Sõja-Konradit maha ei lase!”

Politseiauto sõitis edasi, Kritu ja Maria aga jäid teeserva ootama.

“Kui laskmiseks läheb, siis tuleb kraavi pikali visata,” ütles Kritu. “Filmides tehakse niiviisi.”

“Filmides pole neil uusi riideid seljas,” arvas Maria.

“Äkki läheme koju?” küsis Kritu.

“Mina tahaks kurjategijat ikka näha!” teatas Maria.

Kuid kurjategijat neil näha ei õnnestunud. Politseiauto tuli juba õige varsti tagasi ja seekord oli noorel politseinikul autouust avades nägu nalja täis: “Lapsed, kas see seal on teie kartulipõld? Õelge oma vanematele edasi, et ärge teine kord nii inimesesarnaseid herne tonte tehku: postimees Paul tundis selles ära põgenenud vangi, kelle pilt oli ajalehes.”

“Noh, siis on kõik korras,” arvas Maria. “Ega siis sead ka teisiti arva!”

TEEME NUKUTEATRIT! TEEME NUKUTEATRIT! TEEME NUKUTEATRIT!

KÄPIKNUKK

(Algus eelmises "Heas Lapses")

Kui tahad saada pikemate kätega nukku, siis tee kätele kas vildist, paksust villasest riidest või papist pikendused. Käepikendusi võib ka kududa — ainult et sel juhul pane tähele, et kudum ei saaks lõtv ja õhuke, vaid tihe ja paks. (Vaata joonist nr.7!) Neid pikendusi ei pea tingimata kleidi külge kinnitama, nad võivad ka eraldi jääda. Ja veel: ega nuku käel peagi tingimata olema viit sõrme, tema "patsu" võib olla vabalt ka munakujuline. Ka värvilt ei pea ta olema sama värvi mis nuku nägu.

Räägime nüüd sellest, kuidas ja millest teha nuku pea. Pean kohe ütleva, et selles asjas on sul ammendamatud võimalused. Räägime siin ainult mõnest.

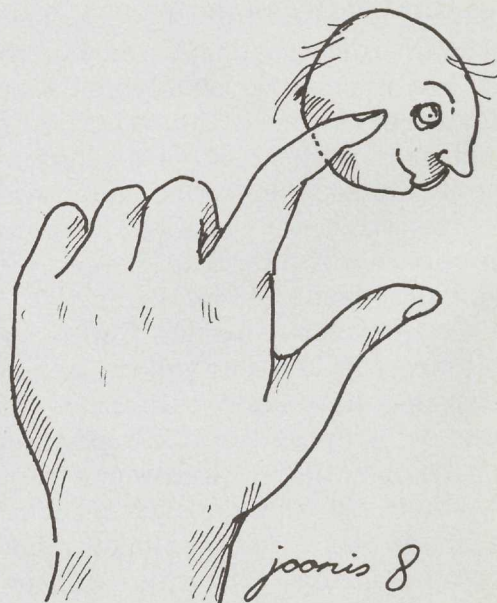
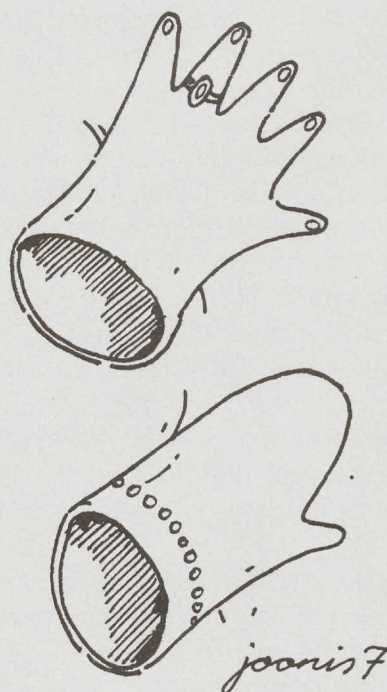
Kõige lihtsam pea on p a l l. Pingpongipall sobib küll nuku peaks, kuid ta jääb siiski pisut väikeseks. Tennisevall on päris paras, ehkki natuke raske. Palli sisse on vaja sõrme jaoks v ä g a p a r a j a suurusega auk lõigata. Kui auk on pisike, teeb ta sõrmele haiget, kui aga liiga suur, siis ei allu pall sõrmeliigutustele ja pea vajub longu. (Vaata joonist nr.8!) Palli külge on väga lihtne kleepida silmad, kõrvad, suu, nina, juuksed ja kasvõi kuningakroon. Ega neid kõiki polegi ühele nukule vaja — kõik oleneb sellest, keda sa kujutada tahad. Võib-olla soovid valmistada hoopis kukke? Palli külge on lihtne kinnitada kuke nokka, lõpuseid ja harja. Kukkk võib vabalt kanda ka tüdruk-nuku jaoks tehtud kleiti — eks ju kikas ole

tuntud edvistaja!

Ka koera nina, kiisu vurrusid või tiigri nina saab hõlpsasti palli külge kleepida. Kui aga pea valmistamiseks kasutada l õ n g a k e r a, siis ei tule kleepimisest midagi välja — lõngakerale tuleb suud-silmad külge õmmelda. Kui pea teha k a r t u l i st, siis on tööriistaks nuga.

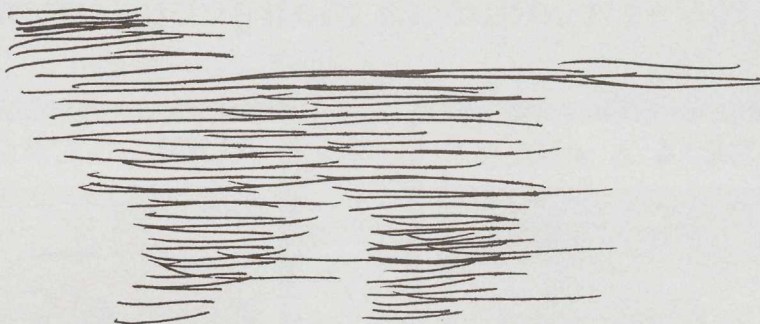
Kõige enam kasutatakse nukupeade valmistamisel ehk pabermassi, kuid sellest kõneleme edaspidi.

Rein Agur

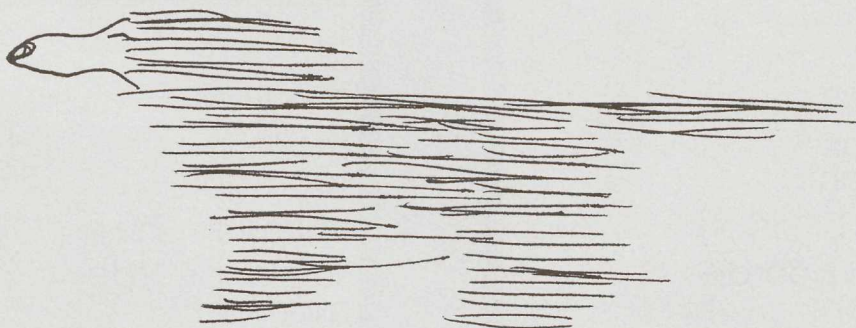

Pildid joonistanud KIRKE

KUNSTNIK EDGAR VALTER JOONISTAB KOERA

1. TEE PARAS HULK HORISONTAALSEID KRIIPSUKESI.

2. NÜÜD JOONISTA TALLE PEA OTSA — JA SUL ONGI KÖVAS TUULES SEISEV AFGAANI HURT.

Õnnetus koerapüüdjatega

See juhtus, kui ma oma koeraga jalutama läksin. Äkki tuli nurga tagant teine koer ja Tuti — see on minu koer — sööstis end ketist lahti rebides talle järele.

Ma otsisin Tutit, kuid ei leidnud teda kusagilt. Järgmisel päeval ilmus "Viru Sõnas" teade, et hakatakse hulkuvaid koeri maha laskma. Kui ma seda lugesin, tulid pisarad silma. Jooksin kohe õue koera otsima. Otsisin ja otsisin, kuid ei leidnud mitte kusagilt. Äkki kuulsin koerte hääli. Nurga tagant tuli välja Tuti. Siis sõitis sinna auto. Auto peal oli silt "Koerapüüdjad". Ma karjusin kõigest jõust: "Tuti, Tuti, tule ruttu siia!"

Aga ta ei kuulnud. Uks tehti lahti ja välja astus mees, püss käes. Ta tõstis püssi Tuti poole.

Äkki jooksis maja tagant välja suur koer. Ta hüppas mehele selga, võttis püssi hammaste vahele ja jooksis kaugele, kaugele ära.

Nii jäi Tuti alles ja minul oli hea meel. Kui mina oleksin loom, oleksin kindlasti koer.

Karmen Vettik Rakvere I Keskkoolist

Minu hobi

Loomaarstiks saada tahaks — palju loomi näen siis ma. Haigeks jääda võib ju vissi, kohe terveks ravin ta.

Vahel süstida on koer, aga vahel mõni kass. Aga tööl ma hakkan käima uue uhke autoga.

**Peeter Vahtramäe
Kliisa Lasteaed-Algkoolist**

AUTOKAARDID

Algus ajakirja " HEA LAPS " aprillikuu numbris.
Sealt leiad ka mänguõpetuse.

AUDI S4 4 2 AVANT

mootor: V8
mootori
töömaht: 4172 cm³
võimsus: 280 hj (206 kW)
suurim pöörde- 400 Nm
moment: 4000 P/min
kiirendus: 6,6 s
suurim kiirus: 247 km/h

AUDI 80 CABRIO 2.6E

mootor: R6
mootori
töömaht: 2598 cm³
võimsus: 150 hj (110 kW)
suurim pöörde- 225 Nm
moment: 3500 P/min
kiirendus: 10,2 s
suurim kiirus: 209 km/h

BMW 316i COMPACT

mootor: R4
mootori
töömaht: 1596 cm³
võimsus: 102 hj (75 kW)
suurim pöörde- 150 Nm
moment: 3900 P/min
kiirendus: 12,7 s
suurim kiirus: 195 km/h

BMW 320i CABRIO

mootor: R6
mootori
töömaht: 1991 cm³
võimsus: 150 hj (110 kW)
suurim pöörde- 190 Nm
moment: 4200 P/min
kiirendus: 10,9 s
suurim kiirus: 211 km/h

AUTOKAARDID

LÕIKA AUTOKAARDID VÄLJA. KLEEBI PAKSEMALE PABERILE VÕI PAPILE. JA HEAD MÄNGULUSTI !

SEAT IBIZA CL 1.05

mootor: R4
 mootori
 töömaht: 1043 cm³
 võimsus: 45 hj (45 kW)
 suurim pöörde- 76 Nm
 moment: 2800 P/min
 kiirendus: 22,3 s
 suurim kiirus: 138 km/h

RENAULT TWINGO 1.3

mootor: R4
 mootori
 töömaht: 1239 cm³
 võimsus: 55 hj (40kW)
 suurim pöörde- 90 Nm
 moment: 2800 P/min
 kiirendus: 14,0 s
 suurim kiirus: 150 km/h

ROVER 623 Si SPORT

mootor: R4
 mootori
 töömaht: 2259 cm³
 võimsus: 158 hj (116kW)
 suurim pöörde- 206 Nm
 moment: 4500 P/min
 kiirendus: 8,6 s
 suurim kiirus: 216 km/h

RENAULT SAFRANE RXE BI-TURBO

mootor: V6
 mootori
 töömaht: 2963 cm³
 võimsus: 263 hj (193 kW)
 suurim pöörde- 363 Nm
 moment: 2500 P/min
 kiirendus: 7,2 s
 suurim kiirus: 250 km/h

VALLATUSI VIHMAAGA

Ootamatu vihmaga võib sinu hetkega läbimärjaks kasta. Juukseotsad tilguvad. Riided saab kodus kuivade vastu vahetada, aga soeng!!! Ja kui juhtub veel nii, et on tarvis öhtul peole minna, aga juuksed on pikad ja kuivad aeglaselt! Ei saa ju terveks päevaks tuppa peitu jääda! Teeks õige vahva vihmasoengu, mis sätikis meie juuksed ka öhtuseks väljaminemiseks ilusaks?

Kõigepealt jäta meelde, et juukselakid takistavad veidi niiskuse tungimist juustesse. Kuivad juuksed imevad kergesti niiskust, kui sa aga kasutad peale pesu juuksepealsameid, püsib soeng kauem ka niiske ilmaga. Kui juuksed saavad läbimärjaks, siis pea meeles, et juuksevahud ja želeed tugevdavad märga soengut.

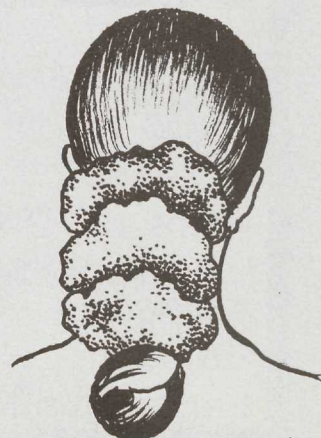
Sageli saavad juuksed märjaks ujudes. Siis on juba raskem neid soengusse sättida, sest sa pole koduseinte vahel. Siin aitab ehk soovitus, et suvised soengukaunistused ja soengud ise võivad olla vallatud. Neid sobib ehtida sallide, paberist (kaasa olev ajakiri, ajaleht) keeratud rullidega, nõõridega, rosettidega, suurte plastehetega ja ülemeelikute suvekübaratega. Märjad juuksed võib keerata näiteks siidpaberist, riidetükikestest või fooliumist tehtud papiljottidele (rullidele). Saad ise nalja ja teised ka. Rannas või saunas võid märgade juuste kinnitamiseks kasutada pesukäsna (teed keskele augu, käsn on nagu kumm ja tõmbub tihedalt ümber juuste). Kasuta kõike, mis selleks vähegi sobib.

Pikemate juustega saab hästi vihmasoenguid teha. Keera juuksed nõõriks ja need nn. nõõrid omakorda väikesteks krunnideks. Kinnita need juuksenõõltele või värviliste nõõrikestega (nagu neegrid seda teevad) ja kui juuksed on kuivanud, saad ilusad kiharad.

Võid juuksed ka lihtsalt keskelt lahku kammida ja kõrvade äärde rullidele keerata. Muidugi oskad sa punuda tavalist patsi ja sellega saad endale väga koheva soengu kujundada. Olgu sulle siin väike õpetus teistsuguse patsi tegemiseks. Seda nimetatakse viljapeapatsiks. Selleks on sul vaja juuksed hobusesabasse kinnitada. Võid saba teha kuklasse ja ka küljele. Seejärel jaga juuksed kaheks. Nüüd võta vasakpoolsest juuksekahtlusest pool ja keera sisse. Seejärel paremast juuksekahtlusest pool ja keera sisse *eelmise kahlu peale risti*. Nüüd võta uuesti välimiseks jäänud kahl ja keera sisse *eelmise peale risti*. Ja nii edasi (vaata joonist). Saad huvitava patsi ja hiljem kenad lokid.

Suvel ei ole tarvis ülemeelikust tagasi hoida. Nii teed olemise lahedaks ja tuju lõbusamaks enesel ja teistel.

Siiri

VALU LAUL

Muusikalisest filmist "Nukitsamees"

Juhan Viiding

Olav Ehala

D G D G D C D Bm C G

Tu-le, tuul ja pu-hu ä - ra mei-e lap-se
 Tu-le, öö ja võ-ta ä - ra mei-e lap-se

D G D G D C D Bm C G

va-lu. *gliss.* Tu-le, vihm ja u-hu ä - ra mei-e lap-se
 va-lu. Tu-le, kuu ja vaa-ta ä - ra mei-e lap-se

D G D G Bm A Esus4 E A E

va-lu. *gliss.* Tu-le, lind ja no - ki ä-ra mei-e lap-se
 va-lu. Tu-leb aeg ja lä - heb ä-ra mei-e lap-se

F#m Bm A Esus4 E /F# G D C /D Em

va-lu. *gliss.* Tu-le, päi-ke, pais-ta ä-ra mei-e lap-se va-lu,
 va-lu. A-ga aeg ei võ-ta ä-ra e - ma hin-ge - va-lu,

A D C D Bm C G D /G

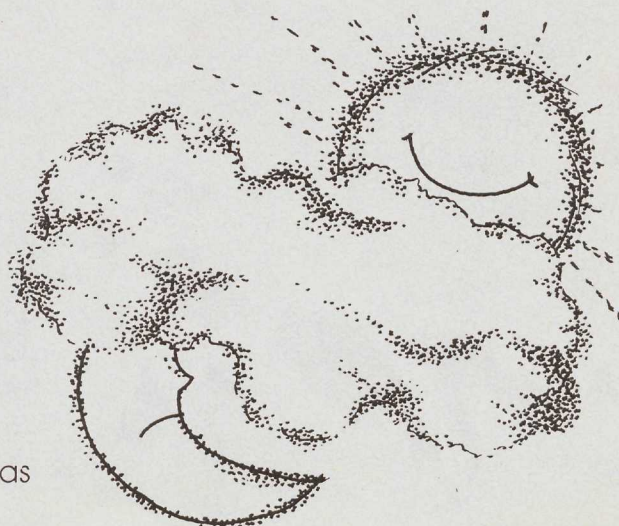
va-lu. Tu-le, tuul ja pu-hu ä - ra mei-e lap-se va-lu.

D /G D C D Bm C G D

gliss. Tu-le, vihm ja u-hu ä - ra mei-e lap-se va-lu. *gliss.*

Pildil:
 Olav Ehala
 jõule ootamas

KASS

Kassil oli ükskõik, kuhu perenaine läheb; ta tahtis kaasa tulla. Ja ennäe, ime juhtuski! Perenaine võttis ta kaasa! Ise pomisedes: "Jah, inimeseloom. Jah, nii see on. Kus sinagi käia saad! Ega sa mujal polegi käinud? Nojah, tuleb sindki kaasa võtta. Aga homme läheme heina tegema. Homseks pidi mu poeg lastega ka siia tulema. Ma loodan, et nad sind just sabast ei sikuta, ehkki nad on tillukesed, mõlemad tüdrukud on üheksa-aastased ja poiss saab kümme. Aga nad on koolis head õpilased, mu poeg ütles, et neil lausa higi tilgub. Iga kord kui nad koolist tulevad, vajuvad kohe voodisse. Aga üks tüdruk, Mari-Liis, lõpetas teise klassi kiitusega. Muidugi on teine klass kerge, sest Mari-Liis oskas juba enne lugeda, liita ja lahutada... Ja muidugi oli ka tal hea joonistusanne," lisas ta juba natuke kõhklevalt. "Aga poiss on ka tubli, kuigi ta on hajameelne ja pisut lohakas ka. Muide, jättis eelmise kord kogemata oma pinali siia. Ja kõigil neil on ka palju teadmisi kasside ja üldse looduse kohta."

Kass kuulas teda ainult ühe kõrvaga. Muide, perenaine ei teadnud sedagi, kas kass teda kuulabki. Tal polnud kuigi palju vestluskaaslast ja pealegi, kui kass poleks kaasa tulnud, oleks pidanud perenaine hobusega vadistama. Peale selle ei olnud tal ka "palju teadmisi kasside kohta".

Kass lasi mõnusa suve tuule mõjul silmad kinni ja olekski juba magama jäänud, kui ta kuulis müra. Algul ta arvas, et see on auto ja ei pööranud sellele tähelepanu aga kui see müra ja kolin lähedamale

jõudis, kuulis ta, et see ei ole auto hää. Ta polnud küll linnakass aga ometigi tundis ta rongi häält ja ka lennuki häält.

Ta pilutas pisut üht silma. Täpselt nii palju, et näha: mööda teed tulid jalgratturid! Muide, kass vihkas jalgrattureid. Vihkas. Midagi muud ta nii väga ei vihanudki. Ehkki ta oleks võinud mitme asja üle pead murda, kas neid on vaja või ei? Näiteks pori. Kas pori on vaja? Kassi meelest ei olnud pori vaja, aga selle üle ta ei mõtisklenud. Teda erutas see, et läheduses olid jalgratturid. Ka perenaine nägi jalgrattureid, sest ta hüüdis: "Eks kae! Tere, lapsed!" Ja siis pisut kohkunult: "Aga kus isa on?" Üks pisike patsidega tüdruk vastas:

"Vanaema, me tulime täna päris ise! Isa ütles, et tal on paha olla ja ei tulnud! Vanaema, ta lubas, et me võime olla nii kaua kui tahame, alles paar nädalat enne uut klassi tuleb koju minna! Aga praegu on alles mai! Juhhei!!!"

Siis nagu meenutas ta midagi ja küsis: "Aga kus kass on? Tead küll — see, kes eelmine aasta oli kassipoeg?" Kassi süda jäi seisma. Tema kohta küsiti! Ja kas polnud ta mitte neid samu lapsi eelmine aasta kohanud? Kuigi siis olid nad teda sikutanud ja kogu aeg tirinud. Kui alandav! Ja ta oli lasknud seda endaga teha!

Aga kass (see kass oli selline, et ta ei meenutanud eriti mulluseid pahandusi ja seetõttu oli temaga päris talutav koos olla) ei mõelnud otse sellele. Ta kujutas küll ette, et lapsed ei ole nii head kui ta ise, aga seda mõnusam oli nendega mängida; ikka see tunne, et oled nagu teistest üle ja et teised peavad sinuga mängides justkui vabandama.

MARION

KASS JÄLLE ÜKSINDA

Oli sügis. Puud olid juba hõredad ja igal pool olid põlvini lombid. Kõik oli vastik. Midagi head ei olnud.

Ja kass polnud enam kodus. Perenaise ainuke lehm oli ära surnud ja kassile polnud midagi süüa anda. Kass oli põgenenud. Veel mitmel kuuvalgel ööl oli perenaine teda huikamas käinud, kuid et kass ei tulnud, oli sügava leinatundega südames tagasi pöördunud.

Kass oli kaugel metsas ja ka tema kahetses. Kuigi ta võis otse tagasi minna, hoidis sünge ja porine mets teda kinni ja jalgu ei saanud tõsta selle mõttega, et koju minna. Alles nüüd nägi ta oma teos lapsikust.

Kuid ükskord ei saanud ta enam parata ja läks. Teeraja, mis viis koju, oli ta märgistanud kalapeaga. Ta vaatas algul kaugelt valguse poolt vallutatud majakest, kuid paar sekundit hiljem nähti hallitriibulist kassi jooksvat üle lõrtsise karjamaa ma-

jakese juurde, mis oli tuntud oma lõbususest... Kust võisid teised teada, et sellesamas majas, kus oli toimunud palju igasuguseid asju, on praegu niisugune leinatunne.

Kass jäi alles ukse taga seisma. Imelik, mõtles ta. Tavaliselt on sel majal ikka uks lahti olnud, aga nüüd? Ah õige! Talvel ja sügisel on ju uks ikka kinni.

Kui kass oli ukse oma peaga kuidagimoodi lahti teinud, nägi ta, et ta perenaine... Sel kohal kassi hingamine peatus. Ta armas perenaine! Ainult talle perenaine!... Kirjutas. Ja korraga... Perenaine tõstis pea kätelt ja ta nutetud näole ilmud naeratuse vari.

"Kiisu!" sosistas ta ja kaisutas kassi tugevalt. "Mu armas kiisu!"

Kuid siis muutus ta nägu karmiks. "Kus sa olid! Ja ma veel otsisin sind. Karistuse oled ära teeninud, muud midagi!" Kass suutis siiski ta näos ja pilgus naeratuse üles otsida. Naeratuse ja tohutu, tohutu õnne.

Maria-Lee Liivak

KUIDAS KASVATADA OMA VANEMAIID ?

Ütleme, et sa oled veidi külmetunud. Õigemini - sinu vanematel on selline arvamus, et sa oled seda. Selline mõte võib neile pähe tulla igal võimalikul juhul. Olgu siis talv või suvi, kevad või sügis. Alati on võimalik liiga vähe riideid selga panna või vastupidi - liiga paksult riietuda (nahk saab märjaks ja kuskil on ikka tuuletõmbus). Alati on võimalik jalad märjaks teha, liiga kauaks mõnda jahedasse kohta ennast unustada... Tegelikult on vanemate arust ükskõik millistes tingimustes ikkagi võimalik külmetuda.

Sest see on hea võimalus tüütavaks muutuda. "Teeme nüüd kohe tulist jalavanni!" "Joo see (vastik mõru) tee ära!" Nad käivad su kannul ja näitavad raamatust, millised joogaasendid on eriti tõhusad külmetuse vastu. Neil on kohe käepärast võtta sibulad, küüslaugud, nohusalvid, -tilgad, köhatinktuurid. Kusagil ei ole nende eest pääsu - köögis on pliidi peal soodaauru tegemiseks kann valmis, vannitoas tuline vann, magamistoas ootavad sinepiplaastrid ja koerakarvast sallid, elutoas su kannul püsides satuvad nad liiga ohtlikult raamaturiiuli ligi, millest kindlasti leiavad mõne lastehaigusi kirjeldava raamatu ettelugemiseks. Teatud väikesesse ruumi pole mõtetki ennast peita, sest natukese aja pärast muutuvad nad ülirahutuks ja hakkavad siiski leitud raamatust kõiki kõhulahtisusega seotud haigusi paaniliselt otsima. Jääb veel võimalus ennast kuhugi

Pildid joonistanud KIRKE

esikusse või riidekappi ära peita, aga see oleks ka kõige tipuks, sest enese varjamine on marutaudi nakatumise raudne tunnus. See aga tähendab, et terve igaviku jooksul pärast seda pole enam mõtetki neile sisendada koerakutsika muretsemise imelist ideed.

Selliste tüütute olukordade vältimiseks tuleb õuest tuppa tulla nähtamatuna. See pole mingi ulme - see tähendab ainult seda, et ei tohi tules ühtki liigset sõna öelda ega ühtki liigset liigutust teha. See on kõige olulisem. Sinu koju saabudes muutuvad vanemad iseenesele märkamatu objektiks valvateks sõduriteks. Tülita sissepääsemiseks on tarvis teada paroolide vastuseid. "Kuidas sul siis läks?" "Normaalselt (või midagi samalaadselt ebamäärast)." "Ega sa ei külmetanud?" "Oh - ei! See polnud võimalik (selline mõte tuleb neil peast otsustavalt kustutada)!"

Kõige parem käik tähelepanu kõrvalejuhtimiseks oleks omapoolne parooli küsimine. "Noh, kuidas teil siis ka tänane päev mööda sai?" "Ega te ometi ei külmetanud?" - selline lause oleks täielik läbikukkumine. "Mispärast sa seda küsid?" Nad hakkavad kindlasti kahtlustama. Kohe tulakse su välisjalanõusid kontrollima - et ega need märjaks pole saanud, katsutakse otsaesist ja käsitakse suu kinni läbi nina hingata. Vesi juba soojeneb.

Seega - iga inimene, kes on otsustanud oma

vanemaid kasvatama hakata, peaks tegema kõik endast oleneva, et mitte kutsuda oma käitumisega neis esile rumalaid harjumusi. Tuleks aru saada, et vanemad on olnud kunagi samuti lapsed. Nendel oli oma vanematega sama jama. Aga nendele ei öelnud keegi, et hoopis lapsed peavad oma vanemaid kasvatama.

Nemad leppisid sellise olukorraga. Nüüd on nad ise vanemad ja arvavad, et on millekski kohustatud. Neile tuleb kaasa tunda, mitte nendele vastu hakata. Sest vastuhakk oleks tegelikult sama pimesiku mängimise jätkamine. See aga tähendab seda, et kui sina ise kord juba lapsevanem oled, siis peale täitamise ei

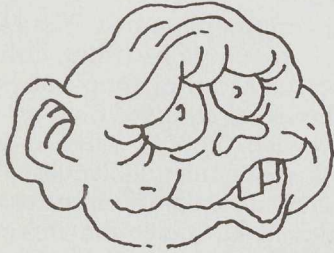
oskagi sa muud teha. Sa pole peale paroolide ja häirekorras tegutsemise midagi õppinud. Sest sa pole viitsinud oma vanematega tegeleda. Sest sa oled seda mõttetuks pidanud. Aga kuidas laps muidu ikka täiskasvanuks saab, kui ta endast vanemate inimeste arendamisega ei tegele?

Võtame lihtsa näite. Selgub, et järgmisel hommikul on sul kõva kõha ja nohu. Võib-olla palavik. Kas on hea kuulata nende targutusi, et miks sa nende sõna ei kuulunud ja õigel ajal ei lasknud ennast ravida? Neil on ju kõigele lisaks veel õiguski. See teeb olukorra kolmekordselt kibedaks: kibedad rohud, paha olla ja nendel veel õigus pealekaubi! "Ma ju ütlesin, et tuleb jalavanne teha - aga sina hakkasid vastu!" "Ma rääkisin, et tuleb ennast ravida, aga sina ei kuulunud!" Kuidas saaks neid sellisest rumalast näägutamisest lahti harjutada? Kuidas saaks neid igasugustest vanemlikest nuhtlustest vabastada? Heas mõttes märkamatu. Ilma neid solvamata.

Kõigest sellest tahakski, et sa kirjutaksid meile. Teeksid ettepanekuid. Võib-olla on sul mõni oma nipp, mida oma vanemate puhul edukalt kasutada? Võib-olla tead sa kirjutada mõnest muust rumalast arusaamast, mis vanemaid võib vaevata? Ehk on sul probleeme nende kasvatamisega? Kirjuta sellest valgele paberile, pane ümbrikku ja saada siia poole teele. Ehk saame koos targemaks.

KUIDAS MA JOONISTAN DONTI!

1

ALUSTAN IKKA PEAST,
SIIS TEEN NAO PÄHE...

2

"JOOONISTAN"
JUKSED JA KÄED...

3

NÜÜD TULEB
JOOONISTADA
KEHA...

4

JALÕPÜKS
PEALUU
KAENLASSE,
ET OLEKS
JUBEDAM!
EI TOHI
UNUSTADA
KA VARBAID.
NÜÜD VÕITE
DONTI ÄRA
VÄRVIDA.

KES MÖTLES VÄLJA REKLAAMI ?

Kujuta ette, et sul tuleb valida kahe šokolaaditahvli vahel. Neist üks on keeratud ajalehte ja teine pakitud värvilisse, kuldsete kirjadega paberisse. Kumba eelistad?

Lilleõite reklaaminipid

Lilled kaunid õied on tegelikult sama, mis heas pakendis šokolaad ja putukad pole ka rumalad, kui nad õit valivad. Lilled teavad seda. Taime lähedal, ja eriti allatuult, tunneb putukas lille magusat lõhna, mis meelitab teda õiele laskuma. Lõhnad aga ei levi kaugele. Seepärast on lilledel tarvis veel muidki nippe. Mõjuvamad nende seas on õie suurus ja värv. Vaevast

et sinagi suurest šokolaadist mööda vaataksid. Ometi on putukatolmlejate õied erineva suurusega —

meetrise läbimõõduga raitlille õitest kuni mõne millimeetri suurusest madaraõiteni. Aga ega need tilukesedki hätta jää. Tuleb vaid oma jõud liita ja

moodustada õisikud. Väikesi õrnu õiekesi abistab tuul — kiikuv ning värelev õis köidab paremini putuka tähelepanu.

Värv ja putukas

Nagu lõhnu, nii ka värve eristavad putukad hästi, kuid jällegi omamoodi. Mesilased näiteks tunnevad ära neli värvuste rühma: kollase, sinakasroheline, sinise ja ultravioletti. Ultraviolettkiirgusest oled sa ehk midagi kuulnud (seoses osooniaukude ja päevitamisega), ultravioletti näinud küll kindlasti mitte, sest inimsilm seda värvi ei erista. Kuid meile nii pilkupüüdvast punasest vaatab mesilane ükskõikselt mööda. Hull lugu, kas tõesti on punane moon mesilase jaoks värvitu? Ei, siiski mitte, mesilasele näitab moon ultravioletti. Mõni teine sinu silmis punane õis varjab endas ka sinist värvi.

Reklaamviidad

Tihti kannavad õied kirjuid kleite. Igasugused täpid, triibud ja keerulised mustrid on samuti tähtsad putukaile. Neid kutsutakse nektariviitadeks ning nende ülesanne on näidata külalistele õiget teed õiemahla, ühtlasi muidugi tolmukate-emakate, juurde. Muuseas, on tähele pandud, et enamikel vastiku lõhnaga õitel teeviidad puuduvad — küllap ei oska neid õisi tolmelevad putukad "lugeda".

Leidub ka selliseid, kes õitsemise vältel viitu vahetavad. Hobusekastani vastavanenud õiel võid sa näha kahte kollast laiku. Need juhatavad putukat, kuhu vaja, aga peale selle teatavad talle, et õis on noor ja mahla jätkub. Hiljem, õie vananedes, muutuvad laigud punaseks. Sulle meeldib selline õis rohkemgi, kuid

mesilase jätab punane külmaks. Nii annab õis teada, et mahl on otsas.

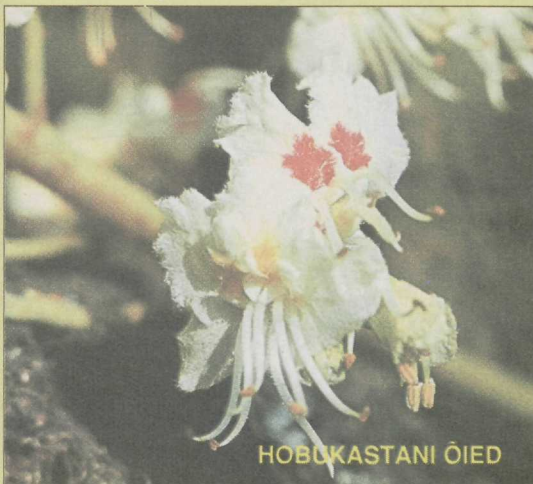
Ka ühevärvilistes valgetes ja kollastes õites on nektariviidad sageli olemas. Sina neid ei näe, sest putukaile määratuina on need kas ultravioletti värvi või hoopis lõhnade keeles kirja pandud.

Värviaken

Putukad ei armasta pimedust. Neid kohe kisub valguse poole — meenuta kärkseid, liblikaid, sääski jt., kes suveõhtul elektripirni ründavad. Sedagi annab ära kasutada. Tumedavärvilised õied on sageli rippuvas asendis. Nii jääb õiepõhi valguse suunas ja õiele laskunud putukas astub julgelt edasi. Paljudel, muidu tumedatel õitel, on krooni alumine osa valge. Sellised aknad kuuluvad ka meie ühe uhkema, samas aga salakavalama õie varustusse. Paraja nukusussi suuruse õiega meie orhidee, kuldking, on löks. Tema kinga sisse kukkunud putukal pole sealt pääsu, kui ta hoiab kõrvale tolmeldamistööst. Õie sisepind on libe kui liuväli ja välja pääseb vaid üht karvakestega liivatatud teed mööda, mis tolmukate ja emaka juurest mööda viib. Õige suuna leidmisel tulevadki appi aknad. Lõksusattumisest kokkunud putukale mõjub valguskiir eriti meelitavalt.

Lemmikvärvid

Värvide suhtes ei olda putukate seas sugugi ühel meel. Meile nähtavatest värvidest peavad kärbsed paremaks pruuni ja kollakaspruuni, mardikad lisaks veel ka valget, herilased eelistavad pruuni. Mesilaste meelisvärvid on valge, kollane, sinine. Sinu arusaamisega ilust sobib ilmselt päevaliblikate oma — neid tõmbavad ligi kollane, sinine ja punane. Kapsaliblikas ja meie kuldne kevadekuulutaja lapsuliblikas on ühed vähesed, kes punast täiesti normaalselt näevad. Nüüd sa muidugi mõistad, miks on Eestimaal palju kollaseid, valgeid ja sinakaid õisi, napilt aga erepunasid. Troopika värvikirevusega meie aasad ja metsad võistelda ei suuda. Seal elavad koolibrid — väikesed

HOBUKASTANI ÕIED

KAUNIS KULDKING

linnukesed, kes on osa tolmeldamiskohustustest enda peale võtnud. Ja linnud näevad värve samamoodi kui meie. Kurb vaid, et linnud lõhnadest ei hooli — seetõttu on need värvirikkad uhked õied lõhnatud. Nektariviitu kasutavad need lilled samuti õige tagasihoidlikult. Seda aga hoopis vastupidisel põhjusel, kui varem jutuks olnud haisulilled. Putukatest tunduvalt arukamad linnud lihtsalt ei vaja mingit näpuga näitamist. Lilled on oma õisi avanud juba miljoneid aastaid. Inimkond aga mõistis reklaami väärtust tõeliselt alles sellel sajandil. Kes on targem?

UVE RAMST

KUI VEND ON VÄGEV LÕHKUJA,
KES LÕHUB MAAD NING ÕHKU JA
KA KÕIKI MÄNGUMASINAID
NING KÄITUB LAUSA RAMBONA -
JÄÄB TERVEKS MÄNGUASI VAID,
MIS TEINUD "PLASTO BAMBOLA"

"PLASTO BAMBOLA"

**MÄNGUMASINATEST,
TÖÖRIISTADEST JA
NUKUNÕUDEST EI SAA
KERGESTI JAGU KA
KÕIGE KANGEM LÕHKUJA !**

Seekord rõõmustab onu Ohmusson vanainimesi mõnede kaelamurdvate peamurdmisülesannetega.

Lahendamisel on lubatud kasutada ENEt, sõnaraamatuid ja aabitsat.

I Daamidele.

Prouad A, B ja C puuderdasid end peegli ees. Proua A–l kulus iga sekundi jooksul 2 g puudrit, proua B kasutas seda ainet kolm korda rohkem ja proua C, kes oli tuntud lopsakate põskede poolest, pruukis puudrit niisama palju kui proua A ja proua B kokku. Kui palju puudrit tarvitasid kolm prouat minuti jooksul?

II Loodusesõpradele.

Härra Ü istutas maja ümber viljapuuaia, mis koosnes kaheasjast õunapuust. Igal öösel hävitas mõõkhambuline jänes neli istikut. Mitme päeva pärast otsustas härra Ü jahimeheks hakata?

III Asjameestele.

Kolm mafioosot otsustasid lugema õppida. Esimene neist sai päevas selgeks ühe tähe, teine poole rohkem, kolmas aga õppis iga päev ära kolm tähte, kuid unustas ühtlasi niisama palju kui teine meelde jättis. Missugune mafiooso sai esimesena tähed selgeks ja mitme päeva jooksul see juhtus, kui tegemist oli eesti tähestikuga?

IV Tuletõrjajatele.

Proua I unustas kinno minnes elektrivõrku lülitatud triikmasina põrandale. Triikmasin läbis poole tunni jooksul ühe majakorruse. Mitmendal korrusel proua I elas enne kinnominekut, kui kahe tunni pärast naastes leidis ta oma triikmasina esimeselt korruselt?

V Lapsevanematele.

Härra Ö–l oli üleannetu poeg, keda tuli võrdlemisi tihti nuhelda. Iga antud keretäiega muutus hr. Ö püksirihm

1 mm võrra õhemaks. Mitu nurjatust sooritas poisilaps nädalas, kui hr. Ö–l kulus 0,5 cm paksusi püksirihmu selle ajavahemiku jooksul tavaliselt kaks tükki?

Onu Ohmussoni palvel koostasid vanainimesteülesandeid ka Ruila Põhikooli õpilased Magdaleena, Airika, Leena, Marko ja Jaan. Proovi ka sina selliseid ülesandeid välja mõelda ja onu Ohmussonile läkitada.

Ludmilla jalad.

Ludmilla ostis komisjonipoest kingad. Selgus aga, et ühe kinga number oli 35 ja teisel 39. Ludmilla jalanumber on teatavasti nende kahe arvu aritmeetiline keskmine. Missugune on Ludmilla jalanumber? (Vastus: 37)

Peaküsimus.

Naisvang Siina juuksed kasvavad minutis 1 cm. Antud hetkel on Siina kiilas. Kui palju aega kulub Siina juustel õlgadeni kasvamiseks, kui ta kael on 2 cm pikkune ja peanupu pikkus on 10 cm. (Vastus: 12 minutit. No mis sa kostad!)

Ilusad õunad.

Sügisel, kui peremees hakkas oma kümnelt õunapuult õunu korjama, selgus, et õunauss on pooled õuntest ära närinud. Igalt õunapuult korjas mees viis korvitäit õunu. Mitu korvitäit viib mees turule? (Vastus: 25, ainult et kes teab, kas need korvid on täis ussitanud või puhtaid õunu. Inimesi ei või uskuda!)

Hambad.

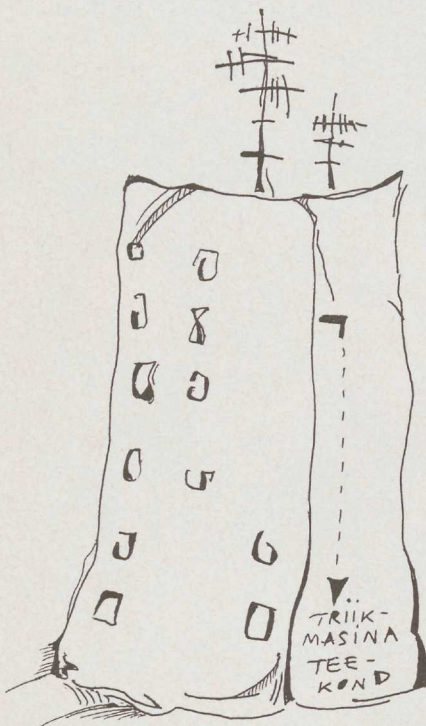
Teedul oli 36 hammast. Teet sõi päevas 3 porgandit ja seejuures kukkus tal päevas välja 6 hammast, kuid igal õhtul kasvas Teedul suhu pool hammast. Möödus 6 päeva. Mitu hammast on nüüd Teedul suus? (Vastus: Ei ühtki, ja paras talle!)

Teisele augu kaevamine.

Kolm meest kaevasid teisele auku. Esimene kaevas 3,5 cm, teine kolm korda rohkem ja kolmas kaevas teisest mehest kaks korda vähem. Kes oli kiireim kaevaja? (Vastus: teine mees. Aga selliseid auke ei kaevata, need tekivad ise.)

Mõistatuslik jänes.

Jänesejaht oli alanud, metsas käis hirmus kõmmutamine. Õhtul leidsid jahimehed põõsast jänese poja, kellel olid kõrvad salliga kinni seotud. "Miks sul sall kõrvade peal on?" küsisid jahimehed jahmunult. Jänese poeg vastas: "Ema hommikul sidus, ütles, et kohe hakkavad kütid kõmmutama. Ega nad pihta niikuinii ei saa, aga ropendavad nii kõvasti, et rikuvad lapse ära!" Ja nüüd küsimus vanuritele: miks nad pihta ei saa ja miks nad ropendavad? (Vastus: ropendavad seepärast, et pole õigel ajal vitsa saanud ja pihta ei saa, sest Lible, sinder, on paukpadrunid püssidesse pannud, et tore vaadata, kuidas nad umbes kõmmutavad.)

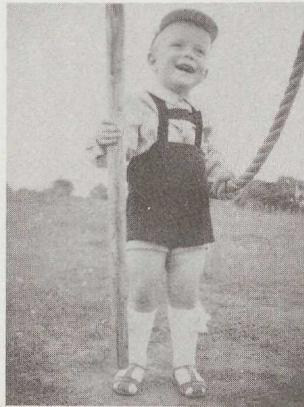
RINNA ÜMBERMÕÖT NELI JA POOL MEETRIT

Seekord tuleb juttu ühest omapärasest elukast, kelle olemasolustki paljud lapsed tõenäoliselt teadlikud ei ole. Meie päevakangelaseks sobib see liik eelkõige seetõttu, et tema jõulise kehaehituse juures rinnaosa veel erilise massiivsuse poolest silma torkab ja üsna olulist osa etendab. Maismaaimetajate peres kuulub talle "kogukate klubis" kindel paik ka siis, kui vastuvõtutingimuseks on tonni piiri ületamine. Turja kõrguselt jätab ta aga paljud "klubikaaslased" kaugele maha, sest üle tema kuni 2,2 m kõrguse selja ulatavad vaatama vaid üksikud kõrgekasvulised korvpallimängijad. Nii ongi temast selles suhtes tänapäeva imetajatest kogu maailmas eespool vaid mõlemad elevandiliigid. Arvestades aga lüheldasi jalgu ja nende vahel kiiluna eenduvat rinnaesist, on selle eluka käes vaieldamatult maailmarekord — enam kui nelja ja poole meetrine rinnaübermõõt.

Aeg on ära ütelda, kellega on tegu. Enamik maailma keeli nimetab seda elukat üksmeelselt gauriks. Tema looduslik kodu oli kunagi äärmiselt ulatuslik ala Indiast, Nepaalist ja Assamist üle Birma Indo-Hiina ja Malaka poolsaareni kagus. Euroopaliku kultuuri kandjatega kaasa tulnud tõhusad tulirelvad ning võimalused inimeste ulatuslikumaks ringiliikumiseks, millest johtuvalt veisekatku, suuja sõratõve ja muude nakkushaiguste kohaliku tähtsusega puhangud kippusid kiiresti epizootiaiks paisuma, kahandasid gauride elamisvõimalusi üsna oluliselt. Õnneks ei lasknud kogu gauride asuala ulatuses kehtetatud range jahikeeld ja tõhus tauditõrje seda

loomaliiki lõplikult hääduda. Neis ükskuis kaitsealustes piirkondades, kus gaur veel looduslikes oludes elab, on selle liigi arvukus koguni pisut paisumas. Gauride eelistatuim elupaik on valgusküllased mägimetsad (kuni 2 km kõrguseni) ning põõstastikega vahelduvad bambusetihnikud.

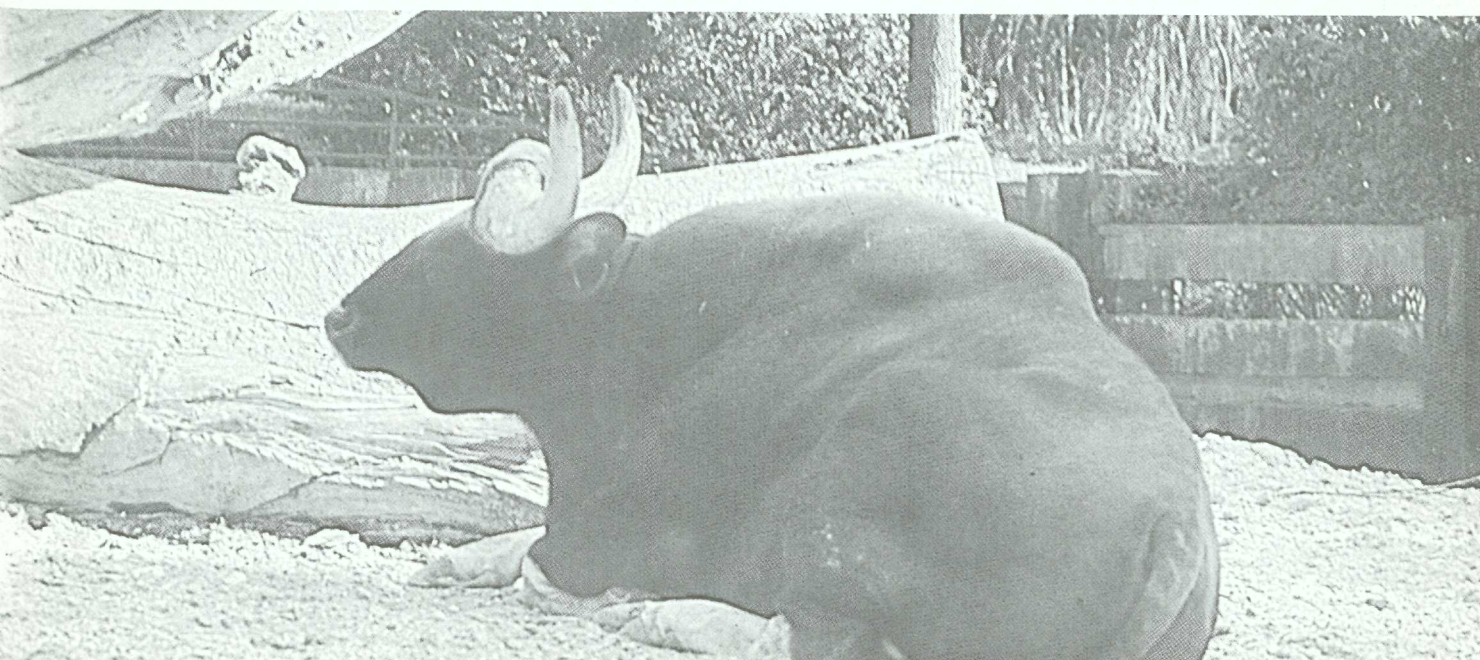
Nagu enamik pärisveiseid, elavad ka gaurid

Mati Kaal 1950.a.

väheldaste seltsingutena, mille juhiks on kogunud lehm ning kuhu kuulub peale lehmade ja vasikate enamasti ka mõlemast soost mullikaid. Vanad pullid luusivad lähikonnas erakuina ning liituvad lehmadega vaid innaajal. Tuleb ette ka noorepoolsetest pullidest koosnevaid "poissmeestekampu". Looduslikke vaenlasi neil peale inimese

praktiliselt pole, sest isegi tiigril läheb vaid harva korda mõni gaurivasikas kinni napsata. Enesekaitseks oskabki gaur oma "rinnapartiit" kõige paremini ära kasutada. Nimelt pöörab ta, selle asemel, et rünnata vaenlast oma enam kui meetrise ulatusega võimsate kõverate sarvedega, ründaja poole hoopis külje ja ööritab ähvardavalt ühe sarvega haake teha. Eespoolt vaadatuna ei mõju tema metsapuude vahel liikumiseks kohastunud kehaehitus hoopiski nii ähvardavalt kui külje poolt vaadatuna.

Mäena kõrguv läikivmust rind ja lihased läikivmusta karva all mänglemas. Ka pulma-joovastuses gauripullid ei lähe ilmaski omavahel sarvipidi kokku nagu muud veised, vaid demonstreerivad, küljed kohakuti, teineteisele, kui väga nad väge täis on. Tüüpiliste videvikuloomadena on gaurid tegevad varastel hommikutundidel ja loojangu eel. Päeva ning öö-tunnid pöönutavad aga mõnes turvalisemas varjulises paigas, vahimehed valvsalt ümb-
rust seiramas. Meelsasti seltsivad nad muude samu elupaiku hõivavate elukatega ja sageli kujunevad neil omavahel välja vastastikku

kasulikud vahekorrad ühiste vaenlaste vastu. Gauride osaks on sellises sümbioosis demonstreerida oma keha võimsust, pisemate kaas-kondlaste asi on aga õigel ajal ohtu hoomata.

Pruunikama karvastikuga gaurilehmad on pullidest kolmandiku võrra väiksemad ja märk-sa graatsilisemad, ent mõjuvad sellegi poolest üsna veenvalt igale võimalikule vaenlasele, kellel on juhust gauride lähikonnas luusida. Eriti agarad on gauriemad peale vasikate sün-di, mil nad koos vasikaga mõne päeva karjast irdununa omaette veedavad.

Mati Kaal

Pildi joonistanud Marsille Volmer (7-aastane)

Hundi tossud

Ühel päeval, kui vana hunt jälle metsa all jalutas ja halbu mõtteid haudus, keksis talle vastu jänes. Jänes oli väga heas tujus, kuna oli loteriiga portsu raha võitnud. Ei tea mida see jänes küll metsas rahaga teeb? Aga noh, oravaemand avas just eile uhke poe, kust saab osta ainult raha eest ja sinna jänkuisand nüüd kiirustaski.

Hunt, suutäit haistes, lausus: "Tere, jätku, kena ilm täna, mis?" Jänesel oli aga nii hea tuju, et ta ei löönud mitte kartmaga. "Ilmal pole viga jah!" Hundiisand oli isegi imestunud jätku julgusest, sest tavaliselt oli vennike plehku pistnud. Hunt urises ja ütles: "Ma söön su nüüd ära!" See ei kukkunud tal ilusasti välja, sest hunt ei olnud karvavõrdki kaval. Hundionu ähvardus ei hirmutanud jätkut ja ta ütles: "Enne kui mu nahka pistad, tahan teha sulle ühe kingituse." Hunt oli meelitatud ja küsis: "Mille!"

"Nüüd on metsas moodi läinud tossud, tahad?"

"Kui moes, siis küll!"

Astusidki mõlemad poe poole. Poes ütles jänes hundile: "Seo nüüd oma silmad kinni, ma panen tossud sulle jalga, et sa ei näe, nii on üllatus suurem!"

"Aga sa paned siis ju plehku!"

"Ei panel!"

"Paned!"

"Kui ei taha, siis taha!"

Lõpuks jäi hunt uskuma ja sidus oma silmad kinni. Jänes pani tossud hundile jalga, aga sidus paelad omavahel kokku. Ta avas hundi silmad ja hüüdis: "Proovi, kas saad mu kätte!" Ise pistis punuma, hunt kargas järgi, aga jalad jäid kinni ja ta prantsatas pikali maha. Vot sulle moenarri!

12-aastane Marit Raam
Tartu 5. Keskkoolist

Jäneste sabad

Teatavasti olid jänestel vanasti pikad ja väga kohevad sabad. Kuid kui siis lõigati jänese saba ära, ei surnud ükski jänes ära, vaid jäi rahu elama, täpselt nagu sisalik.

Kuskil siin lähedal elas kunagi kolm jäneste jõuku. Esimese jõugu nimi oli Kepslejad ning jõugu vanem oli Jaaro. Teisi jõugu nimi oli Rööveldajad ning seda juhtis Jaaru. Kolmanda jäneste jõugu nimi oli Ausad, seda jõuku kandas Jaarü. Nende kolme vaenlaseks oli üks suur kamp, keda hüüti Hundudeks, hundude vanem oli hunt Volli. Hundid ja jäneseid pidasid sabade pärast ägedaid lahinguid, kuid hundid ei tapnud ühtki jänest, vaid lõikasid neil ainult sabad ära ja lasid jälle lahti. Kuid jänestele see sabade lõikamine ei meeldinud, aga ega nad vastu suutnud hakata.

Et sabade lõikamisest pääseda, hakkasid jäneseid huntidega läbirääkimisi pidama. Kokku tulid jänesejõukude vanemad Jaaro, Jaaru ja Jaarü ning huntide vanem Volli. Läbirääkimistel tõstis kisa Jaaru, kes ütles, et kui hundid sabalõikamist ei jäta, siis peavad nad siit maalt lahkuma. Aga kui nad seda ei tee, siis hakkavad jäneseid lühikesi sabasid kasvatama. Kuid hundid teatasid, et ei nemad lähe siit kusagile, ja kui jäneseid hakkavad inetuid lühikesi sabu kasvatama, siis hakkavad hundid jäneseid murdma. Jänestel polnud selle peale midagi öelda, nad lahkusid pahaselt. Ning siimaani on jänestel lühikesed sabad, mis huntidele ei meeldi.

Aivar Tikenberg,
Ruila Põhikool, V klass

NUPUTAMIST

NUPUTAMIST

HEALAPS VASTUSTE TALONG

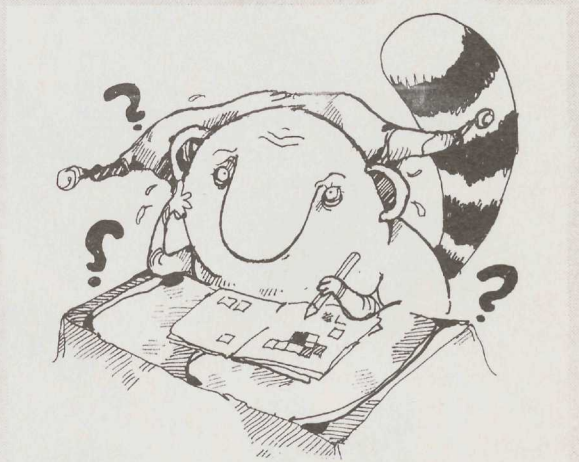
ÜLESANNETE VASTUSTE NUMBRID:
(VAATA LK. 26)

.....

.....

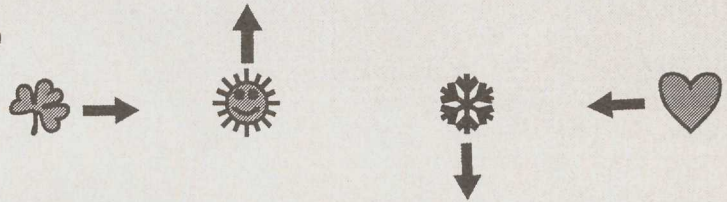
.....

.....

KAS LEIAD TEE VÄLJA ?

LIIGU VASTAVALT MÄRKIDELE :

Kui sa oskad teha ristsõnu või mõistatusi, siis saada meile ka.
Siis saavad teised lapsed ka lahendada.

☘	❄	♥	☘	❄	☘	☘	☘	☘	❄	♥	♥	♥	☘	☘	☘	☘	❄	♥	☘	☘	
❄	♥	☘	☀	❄	☀	❄	♥	❄	☀	☘	❄	☀	❄	♥	♥	❄	☀	❄	☘	☘	
☘	☘	☀	❄	♥	☀	♥	☀	❄	♥	☀	☘	☀	☘	❄	☀	♥	☀	♥	♥	♥	
☀	❄	♥	☘	❄	☘	☘	☀	❄	☘	☀	♥	❄	♥	♥	❄	☘	☘	❄	☘	☀	
❄	♥	☀	♥	♥	☀	♥	❄	♥	☀	♥	♥	☘	☘	❄	☘	☀	♥	☘	☘	☀	
☘	❄	☘	☘	❄	☘	☀	☘	❄	☘	☘	☀	☘	❄	♥	♥	☘	☘	❄	☘	♥	
☀	☘	☀	❄	☘	☀	❄	♥	♥	☀	♥	♥	❄	♥	♥	❄	☘	❄	♥	♥	❄	
❄	♥	♥	♥	♥	❄	♥	❄	☘	❄	☀	❄	❄	☘	☘	☀	❄	☀	☘	☘	☘	
☘	☘	❄	☘	☀	☘	☘	❄	☀	☘	☀	☘	❄	☀	♥	❄	♥	♥	♥	♥	❄	
☀	❄	♥	☀	♥	❄	♥	♥	☀	❄	♥	♥	♥	☘	☀	☘	❄	☘	☘	❄	♥	
☀	☘	☘	❄	☀	♥	☘	❄	☀	❄	☘	❄	♥	☀	♥	♥	☘	☀	☘	☘	❄	
☀	♥	♥	☘	☘	☘	☀	☘	☀	☘	☀	☘	☘	☘	☘	☘	☘	☘	❄	❄	♥	↓

" HEA LAPSE " auhind Sten Roosi
muinasjutuvõistlusel

UNEMAA MUINASJUTT

Ühel maal oli kombeks, et kui kuningas teisele maale sõitis, sai tema poeg või tütar kuningaks või kuningannaks, aga ainult sel juhul, kui laps oli üle 9 aasta vana. Kord oli saanud kuningaks üks isa, kellel oli kolm poega ja üks pirtsakas plika. Kujutage ette — sel maal ei olnud inimestel nimesid! Ja kui isa sõitis neljaks aastaks ära, siis sai vanem poeg kuningaks. Noorem õde oli sellest nii nõrdinud, et istus päevad läbi nurgas ja mossitas. Tema tahtis ka kuningannaks saada.

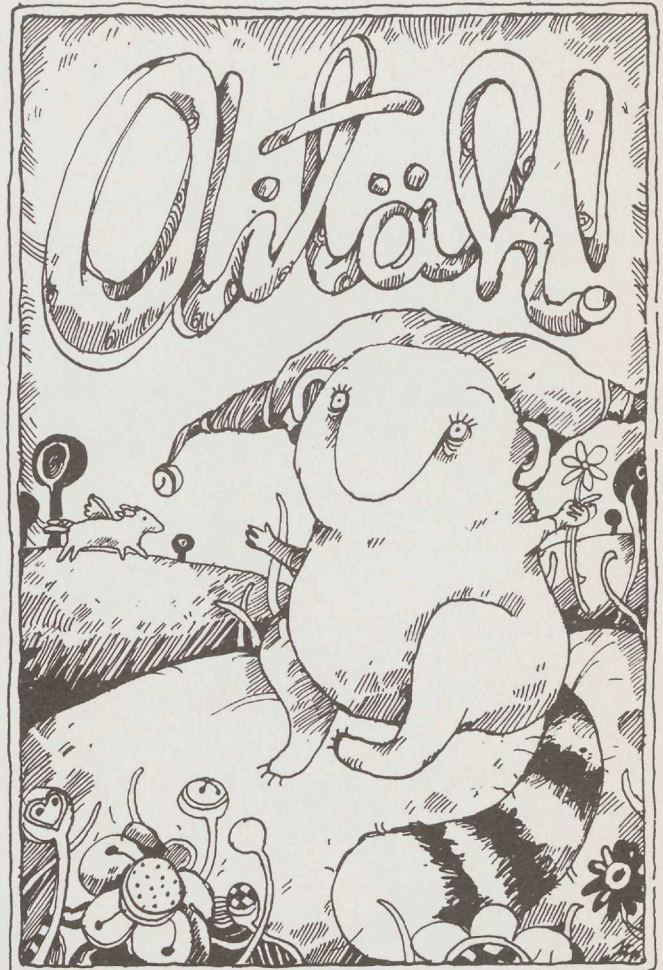
Ühel päeval tuli õele pähe mõte, et ta hakkab raha koguma ja saadab venna välismaale. Ja nii ta tegigi: saatis venna kaheks aastaks ära. Aga kuningaks sai siis järgmine vend, kes võttis ohjad oma kätte. "Peab vist sama plaaniga hakkama saama," mõtles väike kaval plika, hakkas uuesti raha koguma ja saatis ka selle venna välismaale. Nüüd jäi järele ainult üks vend. "Ah, sellega teen sama tembu," mõtles õde ja saatis noorima venna Aafrikasse.

"Nüüd jäin järele mina üksik!" mõtles õde. Aga ta ei saanud kuningannaks, sest oli alles 8-aastane. Oi, kuidas see laps alles vingus ja jonnis, isegi kinos, teatris, WC-s ja ei tea kus veel: "Millal mina saan 9-aastaseks? Peame täna minu sünnipäeva!"

Kui ta seda nii palju rääkis, siis sai ema asjast aru ja kutsus isa ja kõik pojad koju tagasi. Riiki hakkas juhtima hoopis vanem vend, sest isa andis selle au talle. Nii ei saanudki õde kuningannaks, aga vanem vend võttis vastu seaduse, et nüüdsest peavad kõigil nimed olema, muidu ei saa aru, kes on kuningas.

Arva, mis maast oli muinasjutt? Kui jutu hoolega läbi lugesid, saad küsimusele vastuse.

Heleri Rande, Tallinna 7. Keskkooli
IIIa klass

LAPSURT ÄNAB KÕIKI, KES
SAATSID "HEALE LAPSELE"
OMA JOONISTUSI, JUTTE
JA LUULETUSI. JÄRGMISES
NUMBRIS LOODAME NEIST
PIKEMALT KÕNELDA.

Ajakiri " HEA LAPS " nr.3 tänab
Rahvaettevõtet " NORMA " toetuse eest !

**II POOLAASTAKS ON VÕIMALIK AJAKIRJA
" HEA LAPS " TELLIDA
" AJAKIRJANDUSLEVI " KAUDU.**

**ÜSIKNUMBRI HIND 6.50
3 KUUD 19.50
6 KUUD 39.50**

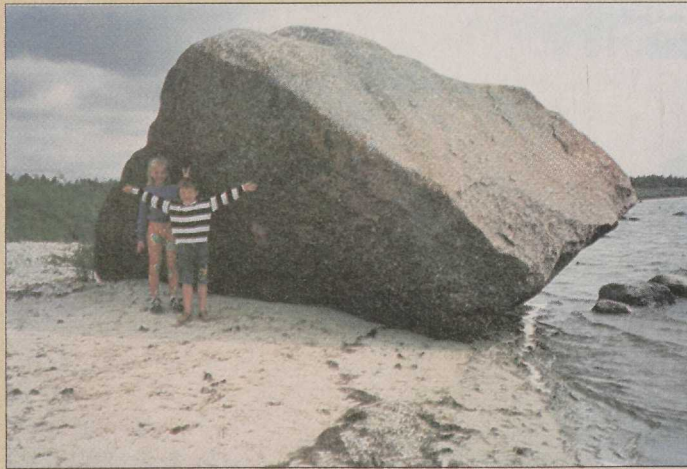
Toimetaja.....Leelo Tungal tel.681 259
Kujundaja...Mare Remmelgas

Vastutav
väljaandja....Vladislav Koržets tel.681 248

Toimetuse aadress:
EEO 307 Tallinn, Pärnu mnt. 67-a

RdE " PRINTALL " Tell. nr. 2229

HEAD LAPSED

Erik ja Mirjam Abner Tallinnast tegelevad joonistamise, jalgpalli, peotantsu ja tennisega. ▲

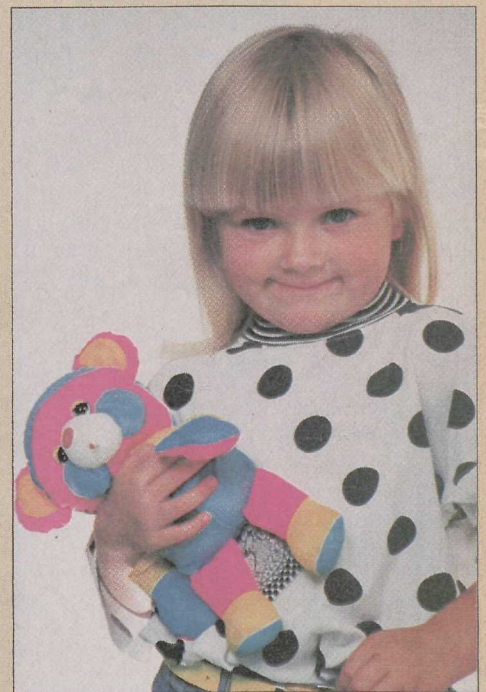

Andre Kais Kadriorust hoiab hästi oma väikest õde Kaitelit. ▲

Ahoi, lugejad!

Kui teil on käepärast mõne hea lapse pilt, olgu siis värviline või mustvalge, siis trükib "HEA LAPS" hea meelega selle oma autahvilil ära. Ainult, et tingimata tuleb lisada hea lapse nimi, elukoht ja teade, mida head on see laps korda saatnud! Päris põnev oleks teada, kui palju neid häid lapsi leidub!

▲ Kaisa Kurg Lasnamäelt oskab laulda " Olen löoke väike ", peseb igal õhtul ja hommikul hambaid, aitab emmet köögis ja läheb lasteaias julgelt basseini.

Marie Allikmaa Lasnamäelt küpsetab köögis pirukaid, kui vanemad televiisori ees " Rosat " vaatavad. ▲